

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 3—Vol. LIX.

Friday, 27th January, 1961

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

AFRICAN NATIONALISTS TREADING PATH OF GANDHI AND NEHRU

BANDA TELLS ASIANS THEY ARE WELCOME IN NYASALAND

SPEAKING to a gathering of more than 500 Asians at Limbe, Nyasaland, Dr. Hastings Banda, the Life President of the Malawi Congress Party said that Asians were welcome in Nyasaland as "brothers and sisters." They had nothing to fear if they cast in their lot with the Africans for the Africans would eventually win. The meeting was organised by the Nyasaland Asian Convention. Mr. Sattar Sacranie, the President of the Convention was in the chair. Mr. P. T. Patel, read an address of welcome to Dr. Banda.

The following report of the proceedings was carried in the "Malawi News", of Limbe, the official organ of the Malawi Congress Party:

In his speech, Dr. Banda recalled that in 1958 when he landed for the first time in Nyasaland from the United Kingdom, the U.S.A. and Ghana, he had extended an invitation to all European, Asian and Coloured organisations in the country to invite him to come and speak to them and explain to them his plans for the future of Nyasaland. But no organisation responded, not even the Asians. In fact in that year, a little misunderstanding developed between Mr. Sattar Sacranie and Dr. Banda and the press all over the world accused Kamuzu of being anti-Asian and also intending to drive the Indians into the Indian Ocean.

He was pleased however, that those days had passed. It was now possible as a result of the events of 1959, for the Asians to invite him to come and speak to them. Although the Indians had stayed on the fence in the past and had also assisted the European in oppressing and suppressing the African people, he and his followers were quite willing to forgive them for this mistake and even to forget it altogether.

The free Malawi would need money for its development—agriculture, education, health, communications, etc. In order to obtain this money, it would be necessary and essential to have industry and commerce. In view of this the suggestion that had been made, by our enemies that when the African people took over control of government they would drive away Indians and Europeans and seize all commerce and industry was utter rubbish. The Indians had made a great contribution to the economic development of Nyasaland and they would still continue to do so

in the free Malawi. They had nothing to fear.

He appealed to those who were willing to stay here as friends of the African people and as citizens of the African State of Malawi to cease to be as selfish as they had been in the past in commerce and industry.

While he encouraged commerce and industry by the Indians in this country, he asked the Indian traders not to block the way for those Africans who wanted to have a share of it. The present monopoly of commerce and industry by the Europeans and Indians was not in the best interests of all the people of this country and he, therefore, urged that some Indians should sometimes invite some African business people to be partners in business with them and wherever possible afford some opportunities to those Africans who wanted to learn the organisation of commerce and industry under them.

Referring to the allegation that he was against Indians, Dr. Banda denied that he could ever be against Indians. He told his audience that all the great nationalist leaders of Africa like Jomo Kenyatta, Kwame Nkrumah, Nnamdi Azikiwe and himself had great respect and honour for the great son of India, Pandit Nehru. The African nationalists were treading along the footsteps of Nehru and Gandhi in their efforts to win freedom and independence for the underdog in Africa. Nehru and Gandhi had set the example and they were following it. So that whether he liked it or not he could not possibly be against the Indians. But what he certainly disliked and hated was oppression and suppression of the African in Nyasaland from any quarter—European, Asian or Coloured.

Bearing in mind the fact that

the Indian people had fought for so long to win their freedom and independence; and suffered death, imprisonments and all kinds of torture, Dr. Banda said, he had no explanation for the unwillingness of the Indians in Nyasaland to help the African people of Malawi in their efforts to liberate this country from the shackles of oppression and colonialism. He told the gathering that history would prove to them that by helping the cause of the African nationalists in this country the Indians had no reason to have fears in their minds. But if the Indians in this country chose to dissociate themselves from the national movement and aspirations of the African people and sought privileges at the feet of Blackwood and Sir Roy, the African people were still going to win. The Africans would win without the Indians' support, and that was as sure as sunrise and sunset.

Dr. Banda also praised Mr. Sattar Sacranie, the Leader of the Asian Convention and the Asians who supported Mr. Sacranie for the bold stand that Mr. Sacranie took at the Nyasaland Constitutional talks in July this

(Continued on page 21)

INDIANS NOT INTERESTED IN COMMUNAL FRANCHISE

INDIANS had been systematically excluded from any participation in government whether at parliamentary or local levels since 1896 when the first disqualifying Act was passed. This statement was made to the Council of the Institute of Race Relations meeting in Cape Town last week by Dr. A. D. Lazarus, Principal of Sastri College, Durban.

"It is interesting that the reasons then advanced for this abridgement of rights were substantially the same as those that have been advanced right through the years up to the present time, viz: that, if given the vote the Indians would swamp the European and take over the government of the country."

"This 'bogey' did not prevent the municipal electorate of a ward in Stanger, Natal from returning Mr. Moolla in 1959 (Mr. Moolla retained his vote after the municipal disenfranchisement of 1924 by the Hertzog Government). Mr. Moolla defeated two White opponents and was supported by almost the entire White electorate in his ward. He is the only Indian to have been elected to a municipality in Natal, for whom

(Continued on page 23)

Gujarati Is Now An Official Language Of Nyasaland

GUJARATI is now one of the official languages of Nyasaland, owing to the help and interest of Dr. Hastings Banda. Speaking at a meeting of the Nyasaland Asian Convention, in Limbe, Nyasaland Mr. Sattar Sacranie, the President of the Convention said that Dr. Banda had come to the aid of the Indian people at the London Constitutional Conference in July 1960. He fought for the Indians and obtained for Gujarati "the dignity and respect that it is worth by recognising it as one of the official languages in this country and getting the British Government to agree to it."

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30.
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 27TH JANUARY, 1961

Africa Needs A Gandhi Foundation

MONDAY marks the thirteenth anniversary of the assassination of Mahatma Gandhi. The assassination shook the world for it was incomprehensible that the fragile, frail figure of Gandhi in his 79th year should be cut down by the bullets of an assassin. The world was stunned at the fact that its greatest apostle of *ahimsa* should be victim to violence. Since then the world has recovered from the shock of the deed and gone on to a study of the man's life, work and teachings. On the continent of Europe, in England and in America there is today a great deal of interest in the life of Mahatma Gandhi. Students and scholars are probing into his works and his teachings. A tremendous volume of literature has developed round the life and works of the Mahatma. India, quite naturally, leads in the field for the India of the thirty years 1918-1948 was synonymous with Gandhi. In those three decades Gandhi meant India and India meant Gandhi.

The last few years have seen the stirrings of African nationalism across the length and breadth of Africa. People outside Africa have looked on with bated breath, wondering what path Africa is going to follow in the pursuit of her independence. African leaders from Nkrumah to Banda have declared that they follow the path of Gandhi—a path which means a non-violent struggle for independence. In South Africa, African leadership has also declared that it stands by the concept of Passive Resistance. All these leaders realise that their position is much the same as it was with Gandhi under the British Raj. On the one hand there was the dominant race, with all the weapons of Western Technology at its command and call and on the other was a people with nothing more than a will to be free. As young people those who are leaders in Africa today saw the manner in which Gandhi organised the struggle for India's freedom.

Unfortunately, neither South Africa nor the rest of Africa has been able to make a close study of Gandhian techniques. There is the spectacular side of Gandhi's methods, not the least of which is the deliberate violation of established law. It is this that appeals to those who would follow his path but many events in South Africa last year showed that those who want to take part in Satyagraha must first make a full study of the disciplinary system which Gandhi employed to train his Satyagrahis. This is important for Gandhi's politics and non-violent revolution were first converted into a religion. After this no Satyagrahi could go back. Gandhi demanded rigorous training in his ashrams. Control of the senses and the palate were important as was faith in God. He drew

(Continued in next Column)

Tolstoy As A Social Philosopher

Gandhiji always considered himself to be a disciple of Tolstoy. It was Tolstoy's "The Kingdom of God is Within You" that made the deepest impress on Gandhiji and he has described himself as "a humble follower of that great teacher whom I have long looked upon as one of my guides..."

IN Venice, last June, Cini, the well-known Italian Foundation organized, in co-operation with the Ford Foundation, an International seminar to commemorate the 50th Death Anniversary of Leo Tolstoy. Some of the world's leading Tolstoy scholars from both sides of the so-called iron curtain came together in a spirit that was inspired in a large measure by an understanding and human fellowship to which the great sage's life was so brilliantly dedicated. There were at the same table such celebrated scholars and writers as Sir Isaiah Berlin, Lord David Cecil, Sir Herbert Read, George Kennan, Ernest Simmons, Franco Venturi, Ignazio Silone, John Dos Passos and Iros Murdoch from the West and Vladimir Ermilov, George Markov and Nicolai Gudzy from the USSR. Also was present Abbe Pierre, the bearded leader of the French Catholic social movement, who appeared in some way to personify the spirit of Tolstoy.

At the seminar the Western scholars tended to emphasize the literary greatness of the master whereas the Soviet scholars concentrated on the revolutionary social content of his work to the neglect of his sheer literary merit, Christian spirit and anarchist philosophy. The personality of Tolstoy shone through all this, because he was truly a many-sided genius: a lover of life who celebrated the sheer delight of being, he advocated renunciation of sacrifice, and an artist whose aesthetic quality was its own justification he advocated a theory of art which would

make it a hand-maid. The colossal personality of the great writer was indeed what made all these scholars of varying views belong to this seminar.

India was represented by Shri Jayaprakash Narayan, Shri Jainendra Kumar and Shri Raja Rao, the author of *Kanthapura*. While Raja Rao dwelt on the literary influence of Tolstoy in India, Jayaprakash Narayan thought that Tolstoy was admired and respected in India not so much as an artist as the founder of a universal religion of pacifism and non-violent resistance to evil.

The text of Jayaprakash Narayan's address at the Venice International Seminar is given below:—

"I should like to say at the outset that the only justification for my being here is that I am engaged, along with thousands of others, in an activity that has been inspired in a considerable measure by Leo Tolstoy. Otherwise, art and literature are beyond my province, and it would have been impertinence for me to speak of these things to such an audience as I have now before me.

India is the only country in the world where a serious attempt has been made—not by a small group of eccentrics but through mass movements—to put some of Tolstoy's ideas into practice. In the West, Tolstoy, the literary creator, still remains of supreme significance, but as a social and political philosopher his prestige has suffered much. He still has a message for the West, but this has to be re-discovered and

(Continued on page 22)

(Continued from previous column)

upon the Gita for his own immense reserves of mental and physical strength. It may not be possible for Africa to take its spiritual disciplines from the Hindu Scriptures directly but it is not impossible for Africa to make a close study of Gandhian techniques and disciplines with the object of adapting them to its needs in 1961. For this purpose the continent needs a Gandhi Foundation where a planned, and systematic study of Gandhism can be made and the conclusions made available to all interested.

MAHATMA GANDHI—1869-1948

1869—OCT 2, Birth at Porbander.

1876—Went to Rajkot with parents; attended primary school for five years

1881—Entered Kathiawar High School at Rajkot.

1883—Married Kasturbai.

1887—Matriculated and joined Samaldas College at Bhavnagar.

1888—Sailed for England.

1891—JUNE: Was called to the Bar; sailed for India JULY: Reached India; death of mother.

1893—Left for South Africa for legal work.

1894—Was enrolled as an advocate of Supreme Court of Natal, being first Indian to be admitted; founded Natal Indian Congress.

1896—Returned to India, started agitation on behalf of South African Indians. NOV. Sailed again for South Africa.

1897—Landed at Durban; was ill-treated by White crowds excited by his speeches in India.

1899—Boer War; raised Indians' Ambulance Corps for the war; was mentioned in dispatches and awarded war medal

1901—Left for India; became a volunteer of the Indian National Congress

1902—Was called back to South Africa to fight Indians' cause in Transvaal.

1903—Was enrolled as an attorney of the Supreme Court of Transvaal; founded the Transvaal British Indian Association,

1904—Founded and edited 'Indian Opinion'; organised the Phoenix Settlement near Durban.

1906—Zulu Rebellion; raised Indian Stretcher-bearer Corps; took the vow of *brahmacharya* for life with his wife's consent. SEPT. Indians in Johannesburg took a pledge of passive resistance against Transvaal Asiatic Law Amendment Ordinance. OCT. Reached England with a deputation to present Indians' case to

THIRTEEN YEARS AGO—on January 30, 1948—one of the greatest men of all times, Mahatma Gandhi, was cut down by the bullets of an assassin. He was a world-renowned figure in his life-time, revered and respected by comrades and opponents alike. After his death interest in his life, work and teachings has grown to a colossal volume. Scholars and students in different parts of the world are engaged in studying various aspects of "Gandhiana" and "Gandhism". Unfortunately here in South Africa the Indian people whom he served for twenty one years know hardly anything about him. In order that people in this country might know a few things about him we publish below a chronology of his life in bare outline. Indeed, his was an eventful 79 years—Ed. I.O.

the Colonial Secretary.

1907—Left England for South Africa; organised a passive resistance movement; gave up legal practice to devote his life to *Satyagraha* and service; was asked to leave Transvaal within 48 hours.

1908—JAN: Was sentenced to two months' imprisonment for failure to leave Transvaal; was released on reaching compromise with General Smuts FEB: Was badly hit by enraged Pathans who considered a compromise on Indians giving finger prints voluntarily a betrayal of Indian interests. AUG: Began passive resistance again on Gen Smuts's repudiation of the compromise. OCT.: Was arrested and sentenced to two months' rigorous imprisonment for not producing a certificate DEC Was released from prison.

1909—JUNE: Left for England on deputation to protest against the unification of four colonies in South Africa. NOV. Sailed for South Africa.

1910—Founded Tolstoy Farm near Johannesburg

1911—Fasted in atonement for the moral fall of two inmates of the Farm

1913—NOV: Led *Satyagraha* marching into Transvaal on the Union Government's repudiation of the promise to repeal the tax on ex-indentured Indians; was

arrested, released on bail, re-arrested on a fresh charge, and sentenced to nine months rigorous imprisonment; DEC: Was released unconditionally.

JAN—1914: Provisional agreement reached and *satyagraha* suspended JULY: Sailed for England AUG, Outbreak of war; raised Indian Ambulance Corps in London.

1915—Attack of pleurisy; returned to India; was awarded Kaiser-i Hind Gold Medal MAY: Founded *Satyagraha Ashram* at Sabarmati

1915-16—Toured India and Burma to study problem of indentured labour. APRIL: At Champaran (Bihar) investigated labour conditions in indigo plantations; was arrested and later released; was appointed by Bihar Government as a member of the committee to inquire into ryots' grievances

1918—MARCH: Fasted in the cause of Ahmedabad textile labourers; started Kaira *satyagraha* to secure suspension of revenue assessment on failure of crops. APRIL: Attended Viceroy's War Conference at Delhi; started recruiting campaign at Kaira District.

1919—FEB: Signs *satyagraha* pledge to secure the withdrawal of the Rowlatts Bills APRIL: Began an all-India *satyagraha* movement; was arrested on way

to Delhi for his refusal to comply with an order not to enter the Punjab and taken back to Bombay; outbreaks of violence; Jallianwala Bagh massacre at Amritsar; three day fast for atonement at Sabarmati; martial law declared in the Punjab; suspended *Satyagraha*. SEPT: Became Editor of Gujarati monthly, *Navajivan* later published weekly in Hindi also. Became editor of English weekly, *Young India*; member of non-official committee of inquiry into official excesses in the Punjab. NOV. Presided over All-India Khilafat conference at Delhi. DEC: Advised at Amritsar acceptance of Montford Reforms by Congress

1920—JAN: Led a deputation to the Viceroy to prevent the British Government from depriving the Sultan of Turkey of his suzerainty over the holy places of Islam. AUG: Letter to Viceroy surrendering his war medals. SEPT: Special Congress session in Calcutta accepted his non co operation move to secure redress of Punjab and Khilafat wrongs. NOV: Founded Gujarat Vidyapith (national university) at Ahmedabad. DEC: Nagpur Congress adopted his resolution declaring the Congress goal as attainment of *Swaraj* by India.

1921—APRIL: Launched programme of enlisting Congress membership, raising funds and providing 20 lakhs of *charkhas* throughout the country.

JULY: Led a campaign for foreign cloth boycott; lighted bonfire of foreign cloth in Bombay. DEC: Was invested with full executive authority by Congress.

1922—FEB: Intimated the Viceroy of his intention to start *satyagraha* in Bardoli; after mob violence at Chauri Chaura, fasted for five days and abandoned *Satyagraha* MARCH: Was ar-

(Continued on page 23)

New India Assurance Co. Ltd.,

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary, Householders & Houseowners (Comprehensive), Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;

That NEW INDIA operates in over forty-five countries;

That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;

That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

EDUCATION OF AFRICANS IN PATHETIC STATE

SPEAKING at the thirty-second Annual Council Meeting of the S.A. Institute of Race Relations in Hiddiogh Hall, Cape Town, on Wednesday, January 18, 1961, Dr A. B. Xuma, a medical practitioner of Johannesburg, and a leader of the African people, said that there was no realistic and imaginative system of budgetting for the education of African children. "Bantu Education is suffering from acute financial starvation," he said, "Its budget compares most unfavourably with the budget for the education of the children of the favoured section. This is due to (a) the pegging of the Treasury grant at £6½-million without regard to the growing needs of Bantu work and natural expansion of the work due to population increase and (b) to returning to that rigid inelastic source of income, direct taxation of the African"

This formula, he continued, had been abandoned once on account of its inadequacy, but had been returned to under the present government, with the result that the State spent 8 times as much per head per white pupil than it did per African pupil and 15 times as much per head of white population as it did compared with per head of African population. For Coloureds and Indians it spent 2½ times as much as per African pupil and on the basis of per head of population of these racial groups 4½ times as much was expended compared with per head of the African population—the idea being in certain quarters "anything is good enough for the Native, Bantu or Kaffir; he is not deserving; he does not belong"

On December 16, 1960, the Minister of Bantu Education, Mr. W. A. Maree had raised the hopes of Africans by saying "the Government has pledged itself to see that at least every African child reaches the stage where he can read and write." But, said Dr. Xuma, he had immediately dashed them again by saying that money would have to come from the parents. "The Government is prepared to support them to the hilt on the £ for £ basis..."

The Africans, Dr. Xuma pointed out, were the poorest of the poor in South Africa, yet they were expected, through the Bantu School Boards, without resources to build the schools for their children in Higher and Post-primary Schools, while even the few schools built by the local authorities for lower primary classes are paid for by the Africans merely replaced the schools destroyed and left behind in the mass removal of Africans under the Government's Resettlement Scheme.

"When one realises," added Dr. Xuma, "that this problem of over-crowding in the schools concerns only plus or minus 50 per

cent, of African children of school-going age one realises how grave the situation is under Bantu Education and how dark the future for the education of the African child"

The impressive curriculum, however, laying stress on three languages—English, Afrikaans and Home Language, or mother tongue, and writing—did not overcome the legacy of poor foundations, and the persistently overcrowded classes

"It is little wonder that more and more children fail in Standard II where a determining external examination is set by regional sub-inspectors. Many children fail and are in danger of having their education prematurely terminated at that stage through no fault of their own but because of the defects and disadvantages of the system itself. They are only permitted to fail once." Failure even in the matriculation stage amounted to 77.4 per cent.—the "most gruesome picture I have ever come across."

The use of the vernacular, Dr. Xuma pointed out, only too often resulted in both pupil and teacher having to memorise work—for books in Bantu were not available in anything like the requisite numbers, nor even in English or Afrikaans. There were not even reading texts that the children could possess in some of the language classes. They must rely on retentive memory. There were no libraries. Lack of personal text books and lack of library facilities stopped children from developing reading habits and becoming educated in the true sense.

The African school teacher was the lowest paid teacher in South Africa, Dr. Xuma continued. The scale ranged, briefly, from a minimum of £120 for men with the Lower Primary Teacher's Certificate, to a maximum of £450 for men with a degree, plus the Professional Certificate. A woman

teacher earned anything from £90 per year to an absolute maximum of £325,

"Under these scales," Dr. Xuma pointed out, "an African male teacher with a degree does not get more than an African in a higher grade clerical job in industry and commerce, and an African woman teacher with a degree gets no more than an African woman doing skilled work in a factory."

Dr. Xuma concluded, "This is the picture of Bantu Education. I did not make or paint it. I am merely presenting it. I have pulled up the threads and tied them together so that you can see the picture together and as a whole. I have sought authority from proper quarters and factual bases for everything I say, so that a true picture and no mere propaganda may be presented for the serious consideration of all concerned. I am too old, and I expect too responsible, merely to be trying to gain debating points. The matter is too serious and too important for that kind of treatment. It calls for calm reflection and consideration. It demands real statesmanship and not cheap politics, party or otherwise. It is a challenge for South Africans, White and Black, to find a common basis for the solving of this national problem, the education of the majority population."

I say to White South Africa, "Don't drive our people to think Black. They want to think South African. Don't make them feel that you think of them and look upon them as your eternal and internal enemy. Africans are the best friends South Africa has if they are given their opportunity and they are the most loyal and most law abiding."

Separateness No Longer Possible

"I WANT to challenge the whole fundamental concept of apartheid—the conception that man get better by being legally separated from one another, the conception that it is strengthening for a state to be made up of separate nations," declared Professor the Hon. E. H. Brookes, the President of the Institute of Race Relations, in the course of his address to the Annual Council Meeting of the institute in Cape Town last week. Separateness, Professor Brooker said, was no longer possible, nor could it be in any way ever justified a doctrine of Christianity.

In the wider world, he said, the most striking fact of the last few years was the passing of European control. "Four centuries of white rule have come to a close... It was right that the domination of Europe should have come to an end. It was time that it should. No one could any longer defend the thesis that some races were put into the world to rule others. The fact that European rule had gone, never to return, had to be accepted as simply as man accepted the passing of his own youth, the change of seasons, the fact that yesterday was yesterday and not today."

"The 'new' in South Africa must come, but all that was lovely in the old ought not to be lost, and the lessons of true democracy had to be learned afresh."

"All of us have to learn that the real and vital meaning of democracy was reverence for the personality of every individual, even the humblest and a sincere desire to know what men really wanted."

BOOKS FOR SALE

The Bhagavadgita—Radhakrishnan	11	6
Eminent Americans—J. T. Sunderland	7	6
Christian Missions—M. K. Gandhi	5	0
Selected Letters I—M. K. Gandhi	1	0
Towards New Education—M. K. Gandhi	2	4
Public Finance And our Poverty—J. C. Kumarappa	2	6
What Is Wrong With Indian Economic Life		
—D. V. . . R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life		
—J. C. Kumarappa	2	8

Obtainable from :

"INDIAN OPINION,"
P. Bag, Durban, Natal.

KENYA PLANS FOR TAGORE CENTENARY IN MAY

["Indian Opinion" Service]

NAIROBI.—1961 being the Rabindranath Tagore Centenary year, non-official committees consisting of the admirers of Tagore's poetic genius and his plays and other writings have been formed in many countries to draw up suitable programmes for the year and specially the week during which Rabindranath was born hundred years ago. One such committee has been formed in Kenya with Mr. S. G. Amin and Mr. Arvind Jamidar as President and General Secretary respectively. A number of other eminent citizens of Kenya have agreed to work on this committee and the various sub-committees formed with a view to implementing the decisions reached at the general body. The committee met in Nairobi last week and decided on the broad aspects of the celebrations.

Programme

It has been planned to hold the celebrations in the second week of May and the items on the programme are an exhibition of Tagore's paintings and books, staging of his plays, screening of films connected with his life and the institutions with which he was associated, organising a series of lectures on the various facets of Tagore's genius and recitation and oratorical contests in schools. The help and co-operation of various cultural organisations in the country is to be sought in assisting the committee to make the programme a success.

Radio Week

Besides, broadcasting organisations in the country are being approached by the committee in connection with celebrating a Tagore week during which adaptations of Tagore's plays and readings from his poetry and other works could be programmed, songs and music with which his name has come to be associated could be broadcast and a suitable radio feature on the personality and work of the playwright, interspersed with the recordings of his voice and of the voice of other leaders about him, could be produced.

Besides, the committee has plans to bring out a Swahili translation of any one of Tagore's stories or plays as a token beginning which may inspire local talent in the future to undertake similar projects.

It is also proposed to place a bust or an oil painting of Tagore's portrait at a suitable place to commemorate Tagore's centenary.

To achieve the objectives stated above and to meet the monetary requirements of some of them, the Finance Sub-Committee has been asked to raise funds and the Committee hopes that lack of finance will not stand in the way of implementation of the projected programme.

In India

Incidentally, the National Tagore Centenary Committee in India of which Mr. Nehru is Chairman, has urged that it should be the effort "to make his teachings, his poetry, drama, music, his literary and artistic creations easily available to the whole nation." The Committee has undertaken to collect a fund of Rs. 10 million "for achieving this and creating memorials worthy of this great seer and poet. The National Academy of Letters is shortly bringing out a special centenary issue of his literary works. Celebration committees have also been formed in all the States and separate funds are being raised to assist in the implementation of plans drawn up for the purpose.

Appeal For Book On African Law

IN an address to the annual Council meeting of the Institute of Race Relations in Cape Town on January 19, Mr. E. R. Silberbauer, Director of the Bantu Wage and Productivity Association appealed for the publication of a good handbook on African Law and custom to provide the basis for lectures on training courses to White supervisors.

"In order to make the working time of the employee a pleasure and not a burden, we must of course have an intimate understanding of the mind of the African worker. This has to be deliberately acquired by the White man. I have heard of the extremely good results in a nationwide organisation of lectures on African Law and custom to White supervisors. As a result of the understanding which comes from knowledge there has been a step-up in inter personnel relations and productivity has shown a marked increase.

Banda Tells Asians They Are Welcome In Nyasaland

(Continued from front page)

Some Indians accused Mr. Sacranie of selling the Indians to the African agitators, Dr. Banda said, but these Indians would soon be proved to be wrong and you will find that you did not go wrong by putting your trust and confidence in us, Dr. Banda said.

Mr. Dunduzu Chisiza, the Secretary-General of the Malawi Congress Party and the party's Economist spoke before Dr. Banda and he assured the Indians that they had no reason to fear for their economic future in Nyasaland. He outlined four economic policies that would be pursued by his government and said among these would be the encouragement of economic growth in the country and attraction of investment while at the same time affording enough opportunities for the African people who wanted to do business to come up.

Mr. Chisiza also told the meeting that in the past the Indians in Nyasaland had been regarded by the ordinary people as their enemies and exploiters. This could be said to be true in many ways. But it was not too late to mend this unfortunate situation but the quicker it was done the better.

No Seditious Call African Brother

Mr. Sattar Sacranie, in replying to the speech by Dr. Banda clarified the position of the Indians in Nyasaland on the question of the freedom and independence of this country in no uncertain terms.

He reminded his fellow-Indians that it was a fact that in the past the Indians had always sought to regard themselves as a more privileged class of people than the Africans. Indeed the Indians had been exploiters of the African masses and had therefore, alienated themselves against the African people.

Referring to the so-called Federation of Rhodesia and Nyasaland, Mr. Sacranie said that the Asians had opposed it since its imposition. They had opposed it because they believed that the scheme could not possibly work unless it had the support of the majority of the people, who happened to be the African people. And they also opposed it because they argued that the so-called policy of partnership which the Federal

Government claimed it stood for could not be implemented unless the Europeans had the African people with them.

Since 1953, Mr. Sacranie had sought voting rights for the Indians at the feet of Sir Roy Welensky and his band. [But each time he was told that the Indians were uneducated and uncivilised to be given the vote. Besides denying the Indians these rights Sir Roy and his government went further to make insulting legislation against the Indians. Marriages which had been performed according to the Indian Religious laws were refused recognition by law. A law was made to stop immigration of Indians into Central Africa and yet they allowed labourers from wartime enemy country Italy, etc.

But, Mr. Sacranie continued, at the London Constitutional Conference in July Dr. Banda came to the aid of the Indian people. He fought for the Indians and obtained for Gujerati, the dignity and respect that it is worth by recognising it as one of the official languages in this country and getting the British Government to agree to it.

Mr. Sacranie then said that the African had extended his hand of friendship to the Asian in the past but no one had responded. Grasping Dr. Banda's right hand Mr. Sacranie told his followers that he was now responding to the African call for friendship with the Indians and this meeting was the birth of a new era in the history of our country. If Sir Roy and Blackwood did not like it, he was prepared to disappoint them and fight them. If it was seditious to call Dr. Banda and the African people his friends then he was prepared to commit the crime.

.....
WATCHES, Gents models—25 Jewels, waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—39/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, His Majesty's Building, Eloff Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg. Stocks limited, order immediately.

Tolstoy As A Social Philosopher

(Continued from page 18)

re-interpreted in terms of the achievement and failures of present-day western civilization.

When Action Is Worse Than Inaction

Professor Ermilov says in his paper that 'after subjecting to truly devastating criticism the very foundations of contemporary society...Tolstoy rejects the historical necessity of real struggle...', and adds that thus 'a passionate call for action became a call for inaction.' There is no doubt that even the noblest ideal would be worth no more than an idler's day-dream if it were not translated into practice; the highest thought would be sterile without action. Therefore, action is imperative, inaction would be death. But the vital question remains, what kind of action?

Action that denies the ideal contradicts the thought, would be even worse than inaction.

If brotherhood of men is the ideal, can action that breeds hate in the hearts of men and sets brother against brother lead to fulfilment? Here is the heart of the human problem of today. Our action is not consistent with our ideals. It is for this reason that even our noblest ideals turn into ashes in our mouth even as we speak of them.

Our most important task is to discover how to suit the means we use to the ends that we put before us. If we are for unity and not division, how shall we act that we do not divide, if we are against war, how shall we act that we do not prepare for war; if we are for the brotherhood of man, how shall we act that we do not set brother against brother; if we against tyranny and oppression, how should we act that we do not tyrannise and oppress? The discovery of the right action is the task, not merely action. Brutality, injustice, tyranny, exploitation committed in the name of the "people", or religion, or ideology are no better than brutality, injustice, tyranny, exploitation perpetrated by feudal lords or capitalist exploiters.

Tolstoy And Gandhi

Tolstoy's call for action was answered by Mahatma Gandhi, first in South Africa and then on a truly grand scale in India. It was for the first time in history that Gandhi united thought and action, ideal and practice, means and ends

on such a large scale. Tolstoy did not live to witness the Indian Satyagraha movement, but he had learnt enough of Gandhi's work in South Africa to write to him thus, in his long letter of 7th September 1910, which must have been one of the last things Tolstoy had written "...your work in Transvaal, which seems to be far away from the centre of our world, is yet the most fundamental and the most important to us, supplying the most weighty practical proof in which the world can now share and with which must participate not only the Christians but all the people of the world.'

Gandhi in his turn, as you all know, considered himself to be a disciple of Tolstoy. It was 'The Kingdom of God is Within You' that had made the deepest impress on him, and in his Introduction to Tolstoy's "A Letter to a Hindu" he describes himself as "a humble follower of that great teacher whom I have looked upon as one of my guides..."

The story of the Indian freedom struggle, "Satyagraha", under Gandhi, is too well known to require anything more than a mention here that it was an example of a grand application of Tolstoy's philosophy of love to a situation of social and national conflict of vast dimensions. As such, its value should be treasured and cherished and its lessons studied and learnt in a creative manner.

Living Influence Of Tolstoy

The Independence of India and the death of Gandhi have not put an end to the forces of social reconstruction that Gandhi had set in motion. Theodore Redpath in his work on Tolstoy writes that "the ideas of Gandhi are already a waning influence in Indian political affairs." It may appear to be so on a superficial view. But the influence has been so deep that politics, economics, education, social and religious reforms, culture and art, technology and foreign affairs—almost everything that happens in India—bear the impress of that great soul. The most specific and pronounced evidence of Gandhi's living influence in India is the Sarvodaya movement presently led by Acharya Vinoba Bhave, who is universally recognized as Gandhi's spiritual heir. Sarvodaya literally means the rise and the good of all—including the

good of the enemy' and the evil-doer. The Sarvodaya movement aims at creation of what Gandhi or Tolstoy would call the non-violent society, a social order based on the principle of love, and brought about by the means of non-resistance or non-violence or love.

It was in 1951, three years after Gandhi's death that Vinoba started his movement in the form of Bhoodan or land-gift—"loot" through love as it has been called. In the course of a few years he was able to collect nearly five million acres of land of all qualities, including, no doubt, even land not fit for cultivation. But the important thing was that Vinoba showed how an economic problem like that of land redistribution could be solved by the means of persuasion and change of heart. Means and ends, ideal and action were perfectly harmonised in the process. From Bhoodan Vinoba's movement developed into what is known as Gramdan. Bhoodan taught land-owners to share their land with landless labourers; Gramdan teaches that land should be held in common by the village community to be used for the good of all the members of the community. There are more than five thousand hamlets, large and small, where land has thus been villagised, or communised, if you please. The important point to remember is that the economic end is achieved along with the ethical and spiritual end. The social and human revolutions march forward side by side.

A State-less Society

Mr. George Kennan, former American ambassador to Russia, in his first paper has dealt with Tolstoy's ideas of the State. If there is any place in the world today where these are being sought to be realized in action it is India. Gandhi stood for the utmost possible freedom and democracy, which he said could be realised only in a stateless society. But he admitted that the State would perhaps never completely wither away. Attempt should, therefore, be made to see that Governments were as little centralized and top-heavy as possible. It is true, as Mr. Kennan says, that Tolstoy could not have visualized the progress of science and technology that would require ever-growing centralization of human affairs. But Gandhi actually witnessed the advent of the atomic age, and yet he remained as firmly wedded to decentralization as Tolstoy. Gandhi's call to make man the master of machine rather than the machine to be

the master of man is as relevant and urgent today as ever. But for that it is necessary that human affairs are consciously and deliberately subjected to the ethical and spiritual values that modern human civilization universally cherishes. This, rather than the ideologies that divide human society today should determine the politics of the future: the partyless politics of harmony—harmony of interests, harmony of means and ends, harmony of races and nations.

The Ideal of 'Jai Jagat'

In India a powerful mass movement—the Sarvodaya movement of Vinoba of which I have spoken before—is about to achieve these ends. Professor Ermilov in his remarkable paper refers to the greeting, 'vivat die ganze Welt', (long live the whole world) "so joyously exchanged in 'war and Peace' by an Austrian peasant and the young Russian Officer Nicholas Rostov" as one of the two "epigraphs" that could be placed before Tolstoy's work. Where today would you find this form of greeting being actually in vogue on a large scale? Again the answer is in India, 'Jai Jaga' which literally means the same thing, "victory to the world", is the common slogan and form of greeting employed in the Sarvodaya movement throughout the length and breadth of India. And even faced with concrete physical aggression by China against India's borders, Vinoba's answer is 'Shanti-Sena'—an unarmed army of peace. In hundreds of public meetings held every day all over India, the message of the 'Shanti-Sena' is delivered. There are large and small rural areas in different parts of India where Sarvodaya activists, voluntary workers who have dedicated themselves to the cause of Sarvodaya, are trying to create self-dependant and self-governing communities. These in a manner of speaking will be model stateless societies in miniature, whose example might be copied by other areas.

Thus in the obituary words of Gandhi's journal, "Indian Opinion," written on the death of Tolstoy, "Tolstoy is not dead, he lives through the lives of his innumerable followers throughout the world." I cannot speak of the world, but it is certainly true of India. And I hope that by trying to put into practice the ideals of the world communion of men, i.e. of love, India is making her humble contribution to the future world of peace and goodwill and co-operation."

Mahatma Gandhi

(Continued from page 19)

rested for sedition and sentenced to six years' imprisonment.

1924—JAN: Operation for appendicitis; FEB: Was released; APRIL: Resumed editorship of *Young India* and *Navajivan*; SEPT: 21-day fast for Hindu-Muslim unity; DEC: Presided over Belgaum Congress.

1925—SEPT: Founded All-India Spinners' Association. NOV: Seven-day vigorous fast for failings of Ashram inmates.

1928—DEC: Moved Congress resolution in favour of Independence if Dominion Status was not forthcoming by the end of 1929.

1929—DEC: Moved Lahore Congress resolution declaring that *Swaraj* in the Congress creed meant *Purna Swaraj* (complete independence).

1930—FEB: Was authorised by A.I.C.C. to start Civil Disobedience Movement, MARCH: Letter to Viceroy intimating intention to break salt laws if the Congress demands were not granted. APRIL: March to Dandi. MAY: Was arrested, imprisoned without trial, *hartal* all over India.

1931—JAN: Unconditional release. MARCH: Gandhi-Irwin Pact. AUG: Sailed for England to attend the second Round Table Conference. SEPT-DEC: Attended R.T.C. and returned to India.

1932—JAN: Was arrested and imprisoned without trial, SEPT: 'Fast unto death' in jail to secure abolition of separate electorates for Harijans in Communal Award; Government accepted the demand.

1933—FEB: Founded weekly *Harijan*, published in English and Hindi. MAY: 21-day fast for self-purification; was released unconditionally; announced suspension of civil disobedience for six weeks, calling on Government to withdraw the Ordinances. JULY: Informed Bombay Government of decision to march from Ahmedabad to Ras to revive the civil disobedience movement; was arrested, imprisoned without trial. AUG: Was released, but rearrested for breaking a restraint order; fast on being prevented from carrying on anti-untouchability propaganda; was released unconditionally. NOV: Began tour for Harijan uplift.

1934—OCT: Bombay Congress session; decision to retire from politics to engage himself in "constructive programme," village uplift, Harijan service, etc. DEC: Inaugurated All-India Village Industries Association.

1936—Resolved to make Sevagram his headquarters.

1937—Presided over Education Conference at Wardha and outlined a scheme of education through basic crafts.

1939—'Fast unto death' at Rajkot to secure Ruler's adherence to promise to reform administration; ended it on Viceroy's intervention.

1940—JULY: Talks with Viceroy on war situation. OCT: Decided on individual civil disobedience; suspended *Harijan* and allied weeklies following official demand for pre-censorship.

1941—Was relieved of leadership of Congress by Working Committee, at his own request.

1942—JAN: Restarted *Harijan* and allied weeklies. MARCH: After meeting Sir Stafford Cripps in New Delhi, described the Cripps offer as a "post-dated cheque." AUG: After A.I.C.C. resolution on "Quit India", was arrested and interned in the Aga Khan's Palace at Poona. AUG-DEC: Correspondence with Viceroy and Government of India on disturbances in India.

1943—21-day fast; fast broken on March 3.

1944—FEB: Death of Kasturba Gandhi in the Aga Khan's Palace. MAY: Was released unconditionally; SEPT: Gandhi-Jinnah talks. OCT: Presentation of purse of 110 lakhs of rupees for Kasturba Memorial on his 75th birthday.

1945—JUNE: Simla Conference on Wavell Plan; left Simla before the end of the conference.

1946—FEB: Talks with Viceroy on food situation; APRIL: Peace mission to Bengal; reproof to Bihar Hindus; joint appeal with Mr. Jinnah; ban on *Harijan* lifted; talks with Lord Wavell; consultations with the British Cabinet mission. NOV: Talks with Mr. Jinnah, Nawab of Bhopal and Lord Wavell.

1947—JAN: Peace tour in Noakhali; addressed Asians Relations Conference at Delhi; SEPT: Fast to end "only if sanity returns to Calcutta."

1948—JAN. 13: Fast for Hindu-Muslim unity. JAN. 20: Bomb thrown at prayer meeting. JAN. 30: Shot dead.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

HISTORIC TEXT TRANSLATED

MRS PHYLLIS S. LEAN, P.O. Box 2313, Johannesburg, writes:—

The Indian community will rejoice that there has been made available to the members of the Muslim faith an interesting translation of a text printed nearly a century ago.

The book, published by E. J. Brill of Leiden (Holland) is entitled "The Religious Duties of Islam as taught and explained by Abu Bakr Effendi".

The translator, Mrs Mja Brandel Syrier, a Hollander by birth and a brilliant Islamist, prefaces her scholarly translation with an essay on Islamic Jurisprudence. This exposition of the theme will help all South African communities to understand the Muslim minority and to respect their way of life.

Abu Bakr's text is a close copy of the *Multaqa* of Ibrahim ul-Halabi, an authoritative Hanafite law text book.

Apart from its very real value as a religious text, the book is of unusual historic and literary interest. Published in Istanbul, the original book was actually written in Arabic and Afrikaans—both in Arabic characters; perhaps one of the very first printed books in the Afrikaans language.

Abu Bakr found on his arrival in Capetown a hundred years ago that it was essential that he should learn "Cape Dutch".

He founded a Theological School in Cape Town and taught his flock how to live in accordance with the rules of their

Indians And Communal Franchise

(Continued from front page)

the Indian people had the vote they invariably returned Europeans to Parliament and the municipal councils, said Dr Lazarus.

Dr Lazarus rejected the trend towards regarding communal representation as a solution to the problem of non-white participation in local Government. "All shades of Indian political opinion in Natal reject the communal franchise proposals."

The final note was bitter—"To English speaking Natal must go the credit for consistently denying to the Indian people the right to be represented in the councils of the land, and in so doing has set the example to the rest of the country. It must be flattering to the most British province that it has found so many apt and ardent followers in the rest of South Africa: I do not know because I cannot share in this particular emotion."

faith.

Men of goodwill everywhere will respect him and his people for their recognition of the Divine Law which every hour is saluted and acclaimed.

SHOP FOR SALE

Shop for sale in Rustenburg on Main Road. Residence will be arranged.

Ahmed Ismail Bulbulia, Box 84, Phone 335 Rustenburg, Tvl.

Phone 835-6788

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add. HARGVAN,

Phone 29368

P. Hargovan & Co.

(Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand, Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars

1/2 Gallon	9/6	each	F.O.R. DURBAN
1 "	12/6	" "	" "
2 "	20/-	" "	" "
3 "	35/-	" "	" "
4 "	45/-	" "	" "

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250.

DURBAN.

fifty years ago...

January 1911

Alleged Ill-Treatment At Verulam

(From "The Indian Opinion" January 28, 1911)

ON the 18th inst., ten indentured Indians, in the employ of a well-known planter, near Verulam, were charged before the Magistrate, Mr. Wheelwright, under Sec. 35 of Act 25 of 1891, for being absent from roll call and refusing to perform the work set them when lawfully called upon to do so. They pleaded guilty, were cautioned and discharged, and ordered to return to their employer. It appears that the men made serious allegations of improper treatment against the latter, and in sympathy with the first ten, twenty-six others left their work in a body, in order to complain. Their doing so was clearly in contravention of Section 101 of the Act, under which they were arrested and charged, and which reads as follows:—

"When all or a large number of the Indian immigrants employed upon any estate or property shall absent themselves from their employment without leave for the purpose or on the pretence of making any complaint against their employer, such Indian or any number of them shall be liable to be brought before any Court, and, on conviction, to be punished by fine not exceeding Two Pounds Sterling, or by imprisonment for any period not exceeding two months, with or without hard labour, whether such complaint shall or shall not be adjudged to be groundless or frivolous, and notwithstanding that such complaint may be successful,

Commenting upon this provision of the indenture law, the *Natal Advertiser* said, in 1908:—

"This means that, even if a number of Indians carry a gross complaint against ill-treatment to the Protector, and succeed in getting compensation and redress, they are liable to two months' hard labour for having dared to seek justice without first obtaining permission! This, we take it, is the most scandalous provision extant on any British statute-book, anywhere. What if these unfortunate wretches

have to ask permission to go to the Protector from the very man they propose to complain against? Is he at all likely to grant it? And, if not, are they to endure on in patience? This Section alone is enough to damn the whole Act.

The twenty-six men, charged under Section 101, pleaded guilty. They were sentenced to pay a fine each of thirty shillings, or to go to gaol for a month with hard labour. The fines amounted to about three months' wages, and, by way of protest against the sentence and the injustice with which they had met, they elected to go to gaol, though it is understood that some of them, anxious not to leave their wives and families unprotected, have since paid their fines and been released. In any case the employer has been penalised by the temporary loss of half his available labour force.

Innocent by the penalties imposed upon their fellow-complainants, whilst they themselves were set free, the first ten, determined to share their imprisonment, refused to go back to their employer, and set off to make complaint to the Protector. They were, however, arrested at Avoca, and brought back to Verulam, where they were brought before the Court, charged with contravention of Section 101, on the 20th instant. They were defended by Mr. A. B. Wells, who pointed out that the men seemed to be labouring under a grievance. The Magistrate, telling them that, though they seemed to desire to go to gaol, he would not send them there, cautioned and discharged them, and ordered them to return to their employer, after having laid their complaint.

The men allege, it is understood, the following grievances against their employer:—

- (1) That their rations are illegally docked;
- (2) that they are set impossible tasks;
- (3) that for failure to perform these, or to attend roll-call,

in case of sickness, they are illegally fined;

- (4) that women, newly-risen from child-bed, are permanently forced to work, on pain of non-payment of wages or stoppage of rations;
- (5) that although the employer was ordered a year ago to provide proper accommodation for his employees, he has not done so, and that that many of the shanties, in which they are obliged to herd are uninhabitable, especially in wet weather.

The Protector was, on Friday last, communicated with, and informed of the acute feeling that existed, amongst the Indians on the estate, and on Saturday morning, Mr. Waller, of the Protector's Department, went up to Verulam to investigate the complaints.

It is stated, on the authority of a sirdar, who brought up twenty-five time-expired Indians to Verulam to enter into contracts of re-indenture, that when they heard of this case, they unanimously decided not to re-indenture. The Indian community of Verulam are closely watching these and similar matters, with the object

of drawing the Protector's attention to cases of alleged abuse, and every effort is being made to make the ugly facts of indenture widely known, with a view to frustrate the employers' attempts to bring undue pressure to bear upon those of their employees who are approaching the end of their terms of service, in order to induce them, whilst still under obligation to serve, to enter into fresh contracts.

Rehabilitation Of Neglected Children

(*"Indian Opinion" India Service*)

THE Rajya Sabha recently passed the Childrens Bill providing for the care, protection, maintenance, education and rehabilitation of neglected and delinquent children in the Union Territories as reported by a joint committee. The measure received general support from the House, some members describing it as a "model" to be copied by other states. Dr. K. L. Shrivastava, Minister of Education, replying to the debate, described the bill as a progressive one.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Public Finance	2	0
Eminent Americans	1	6
Bapoe's Letters To Ashram Sisters		
—By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World		
—By Pyarelal	1	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	2	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandrasekhar	8	6
Preparation For Science—B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Manabendra Nath Roy	1	6
Nature Cure	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bloodan Yajna	2	0
An Atheist	2	0
A Gandhi with Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhi Ethics—Benny Gopal Ray	2	6

Obtainable From:

"Indian Opinion"

P. Bag, Durban, Natal.

Printed and published by Mrs Sushila Gandhi at the International Printing Press, Phoenix. Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને 1૯૦૩માં સ્થપાયું.
સૂત્રપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

પુસ્તક પટ્ટ મુ—અંક ૩

તા. ૨૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૧.

છુટકે નક્કલ પે, ૪

*

નિર્મળભાવ, કાર્યતત્પરતા તથા આત્મસમર્પણનો માત્ર ધારણ કરો. યરીર અને મન બંનેને નર્વહંત સેવા માટે ફળવો. યોગની આ પ્રથમ શ્રુતિકા છે. —શિવાનંદ*

વિરલ વિશ્વવંદ્ય વિભૂતિને વંદના

શ્રી. મોહનલાલ આંબાનેરી, હુઆન્શ્યા

આજ કાલે અને કાળગુપ્ત વીજળી ત્રાટકી. અખિલ વિશ્વને આવરી લેતાં વિશ્વને ભ્રમમાં નાખી, વિશ્વને હેબકાવી તેના પનોતા પરદુઃખભંજક પુત્રને ઉપાડી મઠ. વિશ્વ ઘડી એ ઘડી ચલવત બન્યું. દુઃખના ઘાવાનજમાં કુખતા બનતી એક જ આશ સખી પ્રેરણાજન્ય ભવેત દરી મઠ. જગત ચોધાર આંસુએ રહ્યું. વિવાહની ધેરી લામણીનું મોહું જમપટ પર છવાયું. જગતની પ્રત્યેક મતિ અચાનક ચંબી મઠ. સવિતા દેવી પશુ દુનપવી શોકાભારમાં નિરતેજ બની, સહભાગી બની અસ્ત્રાચળે ક્ષણભર ચંબી તરતજ વિલિન થયા. સ્વપનવલ્લ એક જ જગતમાં આ કદપનાતિત્ત કૃત્ય એક મતુલ ના કારમા હસ્તે ૧૯૪૮ના જાન્યુઆરીની ૩૦મીને શુક્રવારે બન્યું હતું.

એના અમર આત્માની અખંડ સર્જન અને પ્રેરણા પ્રમટ્ટું. જેની જ્યોત અનંત જ્યોતમાં બળી પ્રેરણા પની અમરજિત હવે ચિનગારી પ્રમટ્ટાવી મઠ. હરેક હવે પ્રકાશ લાખે અને પ્રેમશી દીવે પ્રમટ્ટયો.

બાપુનું જીવન એટલે મોહું મહા-ભારત પુસ્તક બલકે વિશેષ. જેમને પત્રને પત્રને સારમ, નવચેતના, નવ-

માનવજીવનની મહત્તા સિદ્ધ કરી. દેહ પર આત્માનું આધિપત્ય તે તેમનું જ. આત્માને અનુરૂપ દેહ તેમણે ધર્યો હતો. તેઓ તે વિરલ શક્તિના સંપ્રદાક, જેમ દેહ ધરાવે તેઓ— યોગિયું ધરકું થતું બધું તેમ આત્માની શક્તિ અચાપ વધી અને જર્જરિત દેહમાં તેમને આત્મા કરોડો આત્માની શક્તિને હંકારે જેવી શક્તિ ધરાવતો રહ્યો.

બાપુ ઠાંઠ પશુ કાળના મહાન પુરુષોમાં અનેરો હતાં. તેમણે તે માટીમાંથી માનવો સર્જ્યો. તેમણે પોતાનું જીવન અનેકોવાર ચતુરતી હોડ માં યુદ્ધ. કમ્યાચેષા અને તિરસ્કૃત અસ્પૃશ્યોને ઉત્તમો અને તેમને કાળે મિશ્રા માગતાયે ન અચકાયા.

બાપુએ દિલ્હીને દુનીયામાં માનવતો— ગૌરવતો બનાવ્યો, તેને જગત ચિરે ચાલતો કયો, જગતના નાના દેશોમાં સ્વતંત્રતાની ચિનગારી પ્રમટ્ટાવી અને અર્ધિસાના શસ્ત્રે તેઓ પશુ સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરી શકે જેવી ખાતી કરી આપી. અસ્વતંત્ર દેશોના માનવીઓ તે પ્રેરણા પાન કરાવી સ્વતંત્ર પ્રત્યે પ્રેમી. જગતમાં સ્વતંત્રતાને પવન ફુંકયો.

તેમના હવે સ્વરાજ્ય પછીના માનવ સંહારની અસહવેદના હતી. તેમની સ્વતંત્રતા એટલે હરેક હવેની મુકેતતા બન્યો રામરાજ્યની પ્રતિકૃતિ. અને તેથીજ તેઓ પોતાની સર્વશક્તિ તે કાળે અંત પર્મત ખર્ચા રચા હતા, અને ખર્ચા જવાની તેમને લોક કેમ ન આગી હોય! ક્યાં લાખે માનવીની આંડાતુર રિયતિ અને ક્યાં એક માણસ ની અદ્ભુત તેજોમય અદમ્ય શક્તિ. છતાં પશુ સહજતા ક્યાં ન મળી!

બાપુના ચતુરતી મૃત્યુ મરી મધું, તેમના મૃત્યુમાં પશુ અનેરી બળબતા હતી. અર્ધિસાના જીવનભર પુનર્જીએ અર્ધિસા ની વેદી પર હસ્તે મોંએ છુકાવ્યું. અર્ધિસા પર હિંસાએ ક્ષણિક વિભ્ય મળ્યા પશુ સંઘર્ષો સુધા આહવાના આવે એમજ કરે છે.

ન્યાસાલેન્ડમાં સુજરાતી ભાષાનું મહત્વ

ડૉ. હેસ્ટીંગ્સ બંગાની મહત્તી ન્યાસાલેન્ડમાં સુજરાતી ભાષાને પશુ એક મુખ્ય ભાષા (અધિકાર ધરાવતું) તરીકે કરાવી છે. લેખી, ન્યાસાલેન્ડમાં ન્યાસાલેન્ડ એશિયન કન્વેનશન સમક્ષ બોલતાં કન્વેનશનના પ્રમુખ ખૌ સંતાર સકાણીએ કહ્યું કે ૧૯૬૦ના જીવાહરની લંડન કનવેનશનના કન્વેન્શનમાં ડૉ. હેસ્ટીંગ્સ બંગા હિંદીએની મદદે આખા હતા. ડૉ. બંગાએ કન્વેન્શનમાં હિંદીએ માટે લડત ચલાવી અને તેઓને બચાવ કરી સુજરાતી ભાષાને મહત્વ અને સન્માન આપાયું હતું. આ ઉપરાંત બ્રીટીશ સરકાર પાસે પશુ સુજરાતી ભાષાને એક મુખ્ય ભાષા તરીકે સ્વીકારવા માટે કહ્યું-લાવ્યું હતું.

સરકાર તરફથી ડીપાર્ટમેન્ટ ઓફ એશીયાટીક એફર્સ

પૌલમિન્ડમાં લોક શાહી રાજ્ય વિશેની ચર્ચો પછી વડા પ્રધાન ડૉ. હરવુએ હિંદીએ માટે ડીપાર્ટમેન્ટ ઓફ એશીયાટીક એફર્સ ખોલાવા માટે ની ઇચ્છા દર્શાવી હતી. આ ઇલાખદા-પણની વધુ એક નીતિ છે.

ડીપાર્ટમેન્ટ ઓફ કલ્ચર એફર્સ અને ડીપાર્ટમેન્ટ ઓફ બાન્ડ એફર્સ તે છે—આ એક વધુ શાખા પાટી તેઓ બધાને છુટા પાડવા માંગે છે. પ્રેમિસીવ પાર્ટો, લીથરલ પાર્ટો અને પ્રેમિસી આ પગલાની સખત ઝાટકણી કાઢી હતી. આ ભાગલાની નીતિ ઉપર કંઈક શબ્દોમાં આગેવાન નેતાઓ એ ટીકા કરી હતી. હિંદીએ આ ડીપાર્ટમેન્ટ સાથે કંઈ પણ લેવા દેવા રાખશે નહિ. આ ઇલાખદાપણની નીતિની પકડ વધુ મજબુત ચાપ એ હિંદીએને ખરે એમ નથી, તેથી એને વિરોધ સખત શબ્દોમાં લોકો કરી રહ્યાં છે.

આ સિવાય આ ખાતાની સ્થાપના હિંદીએને પુછ્યા વગરજ યથ છે. હિંદીએની સલાહ એ સરકારે લીધી હોત તે આટલો હિંદીએક યથો ન હોત. પરંતુ સરકાર ક્યાં કોઈને પુછીને કંઈ કરે છે એ તે સરકાર આવે એમજ કરે છે.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૧.

આફ્રિકાને ગાંધી-સંસ્થાપનની જરૂરત છે

સૌ મવારે પૂજ્ય બાપુજીની ૧૩મી મૃત્યુ-સંવત્સરી આવે છે. આ ખૂનથી આખી દુનીયા ચોંકી ઉઠી હતી; કારણ કે એ સમજી શકવું સુરક્ષેલ હતું કે ૭૯ વરસના, સુકલકડી શરીર વાળા પૂજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીને કોઈ ગોળીઓથી કાર મારશે. દુનીયા ચોંકી ઉઠી, કેમકે અહિંસાની મહાન સૂત્રી હિંસાથી નાશ પામી. જ્યારથી આ દુનીયા એ ચોંકમાંથી જાગૃત બની છે ત્યારથી તે આ મહાન આત્માના જીવન, કાર્ય અને શિક્ષણનો અભ્યાસ કરી રહી છે. યુરોપ, ઓસ્ટ્રેલિયા અને અમેરિકામાં લોકો પૂજ્ય બાપુજીના જીવનમાં ઘણા જ રસ ધરાવે છે. આ મહાન આત્મા ને સમજવા માટે વિદ્યાર્થીઓ અને અભ્યાસકે, એમના જીવનનો અભ્યાસ કરી રહ્યાં છે. પૂજ્ય બાપુજીના જીવનની આસપાસ વિશ્વભરમાં ઘણા જ પુસ્તકો લખાયાં છે. ભારત આમાં આગળ પડતો ભાગ ભજવે છે, કારણકે ભારતના ૧૯૧૮ થી ૧૯૪૮ના ત્રીસ વરસો ગાંધી-નામથી ચમકી ઉઠ્યાં હતાં. આ ત્રણ દાયકા દરમિયાન ભારત એટલે ગાંધીજી અને ગાંધીજી એટલે ભારત એમ ચાલતું હતું.

હેલ્લા ચોકા વરસોથી આફ્રિકન રાષ્ટ્રવાદ આખા આફ્રિકા ખંડમાં જાગૃત બન્યો છે. આફ્રિકા બહારના લોકો એમ વિચારવા લાગ્યા છે કે આફ્રિકા સ્વાતંત્ર્ય મેળવવા માટે શું પગલાં લેશે? નકુમાથી બાન્ડા સુધીના આફ્રિકન નેતાઓએ પૂ. બાપુજીની અહિંસાની નીતિ અપનાવી છે એમ જાહેરમાં કહ્યું છે—એનો અર્થ એ છે સ્વાતંત્ર્ય માટે તે અહિંસાની લડત ચલાવશે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં પણ આફ્રિકન નેતાગીરીએ સત્યાગ્રહને માગે જવાની ઈચ્છા વારંવાર પ્રદર્શિત કરી છે. આ બધા નેતાઓ સારી રીતે સમજે છે કે જેવી પૂ. ગાંધીજીની દશા બ્રિટીશ રાજ્ય હેઠળ હતી તેવીજ તેઓની પણ છે. એક બાજુએ પાશ્ચિમી દેશોના તદ્દન નવાં હથિયારો છે અને બીજી બાજુએ સુલામીના જાજરો તોડી સ્વાતંત્ર્ય મેળવવાનો દ્રઢ નિશ્ચય છે. પૂ. ગાંધીજીએ જે રીતથી લડત ચલાવી ભારતને સ્વતંત્રતા અપાવી, તે રીત આ ઉગતા નેતાઓએ એક છે.

કમનસીએ દક્ષિણ આફ્રિકા યા આફ્રિકાએ પૂ. ગાંધીજીની નીતિનો અભ્યાસ સંપૂર્ણપણે કર્યો નથી. પૂ. ગાંધીજીની નીતિ અનોખી છે, અને એ નીતિ ગયે વરસે ઘણાએ અપનાવી સત્યાગ્રહની લડત ચલાવી હતી—પણ તેઓ એ વૃદ્ધતા હતાં કે સત્યાગ્રહની લડત ચલાવવા માટે એ નીતિના શિસ્ત પાલનના નિયમો સમજવા નોંધ્યે, અને સત્યાગ્રહીઓને એ નિયમોની તાલીમ આપવી નોંધ્યે. આ ઘણું જ અગત્યનું છે. એક વખત એ તાલીમ મળી કે કોઈ પણ સત્યાગ્રહી પીછેહઠ કરી ન શકે." ગાંધીજીએ એ માટે આશ્રમમાં ખૂબ સખત તાલીમ આપી હતી. અંગે અને જીમ ઉપર કાણુ, એ ઈશ્વર ઉપર શ્રદ્ધા રાખવા જેવી બાબત હતી. ગીતાનો અભ્યાસ પોતાની ઉન્નતિ અને ચારિત્રિક બળ એકઠું કરવા માટે પૂ. બાપુજીની ક્યું હતું. હિંદુ ધર્મમાંથી આ શિસ્તપાલન મેળવવા માટે આફ્રિકાને કદાચ અર્થ લાગશે, પરંતુ પૂ. બાપુજીની નીતિનો બારીક અભ્યાસ તો એ લોકો જરૂરથી કરી શકે છે. ૧૯૬૧ના વરસ માટે એ અભ્યાસ મેળવી તે કામે લગાડવા માટે બધાની તથ્યારી હોવી નોંધ્યે. આ માટે આફ્રિકા ખંડમાં એક ગાંધી-સંસ્થાપણની જરૂરત છે; જ્યાં અભ્યાસીઓ પૂ. બાપુજીની નીતિનો અભ્યાસ કરી શકે અને તેમાંથી સારની તારવણી પણ કરી શકે.

રાષ્ટ્રનું પર્વ

(શ્રી નર્મદાશંકર જીજ્ઞાસુ)

ભારતીય આર્થિક જીવન મહાન વીરબક્તિ આર્થિક સંસ્કૃતિને પ્રચાર કરવામાં અને આર્થિક સંસ્કૃતિને નષ્ટ કરવામાં વિભવ પ્રાપ્ત કરે તથા દિગ્ વિગાંતરમાં વૈદિક સંસ્કૃતિ પ્રસારી પોતાના નિવાસમાં આવે સારે સમસ્ત રાષ્ટ્રના આર્થિકને ધર ધર યત્નેવનું પૂજન કરી શક્તિના અધિકારને નાશ કરવા માટે-યજ્ઞ સંસ્થાના પ્રતિક તરીકે ધરમાં અને બહાર આગણામાં માટીનાં ઢોઢીઆમાં દિવેલ પૂરી રૂની વાટ-ખતી બનાવી યજ્ઞગ્નિથી દીપમાળાઓ સળખાવી સ્વર્ગ-જુલોકના પ્રકાશન-સૂર્ય, તારા, રાશિ, નિહારિકાઓ અને નક્ષત્રોને જ્યુથમાં નીચે ઉતારી સાત્ત્વિક સ્વર્ગીય આનંદથી પ્રદક્ષિત થતા હતા. અને આનંદથી તેના વિરોધમાં આતશખાજ-દાહખાતું સળખાવી હવાઇ, કટોકા, તારાચંડળ, રેટા ઢોઢી આદિ સળખાવી વાતાવરણ દુર્ગંધમય અને રોગી બનાવી એ તામસી પ્રકાશથી પ્રગ્નની જનમાલ ચિલકતને હાનિ પહોંચાડતા.

આ વર્ષમાં ભગવાન રામચંદ્રજી, સુધિષ્ટરજી કે જે અભતશત્રુને હજી સંવત ભારતમાં ચાલે છે, શ્રીજી વીર વિક્રમાદિત્ય-પરાક્રમી સૂર્યની ઉપમા પ્રાપ્ત કરેલી જેનો સંવત દિવાળી ઉપર પૂરો થઇ કારતક સુદ ૧ થી નવસંવત્સર શરૂ થાય છે. કહો એ વિક્રમાદિત્યનું સ્મારક દીપોત્સવી આર્થજનતા મનાવતી હતી જેનું સંક્ષિપ્ત ચરિત્ર પાછળ આપીશું, એથી મહર્ષિ દયાનંદ કે જેમણે વૈદિકસંસ્કૃતિનો ઉદ્ધાર કરી સંસારમાં એક પ્રવળ જ્ઞાનાગ્નિ પ્રકટાવ્યો ને જનતાના હૃદયમાં વેદ-જ્ઞાનના દીપક પ્રકટાવી આસી વદન)ની રાતે સમસ્ત વિદેશોના આર્થજીઓમાં ભારતમાં જ્યારે ધરમાં અનેક આનંદ દીપાવલીઓ પ્રકટી સારે એમણે પણ દેહોત્સવ કરી પરમાત્માના આનંદ-સ્વરૂપ ઉત્સવમાં જઈ બેસી પ્રજુની લીલાનો વિભવ કર્યા બદલ દીવાલીનો આનંદ માંડ્યો, જેનો દયાનંદાબ્દ આર્થજનિ ઉજવે છે.

વળી આ દીપોત્સવી પર્વના આદિ-મુળ આનંદસ્વરૂપ પરમાત્મા છે. જેણે જીવતા કલ્યાણ માટે સૃષ્ટિની રચના કરી 'તથા વિરાટ ભખત, વિરાજે અષ્ટિ પુરુષ: (મનુ. અ. ૩૧-૫) તરમાહ મગાત સર્વ કૃત: (મનુ. ૩૧-૬) સારે એ સૃષ્ટિ યજ્ઞ વેળા સૂર્યચંદ્ર તારા નક્ષત્રો અનેક દીપક પ્રકટિત; પ્રહોના જીવે માટે પ્રકટ કરી એ સવ માં વ્યાપક રહી એણે આનંદ માણી પોતાની સર્વગતા, સર્વબ્યાપકતાની પ્રેરણાઓના પીપ્પના પાન કરાવ્યાં, જેનો સૃષ્ટિ યજ્ઞ હજી ભારતમાં ચાલે

છે. ધોરાણિક સૃષ્ટિ સંવત વાંચીને સંકલ્પ કરાવે છે.

રાષ્ટ્રમાં પ્રચલિત સંવત્સરો

સૃષ્ટિ સંવત યા આર્થ

સંવત ૧,૯૭૪,૨૯,૫૯,૦૬૦૦ યુધિષ્ઠિર
સંવત અખર નથી વીર વિક્રમ સંવત ૨૦૧૬ શાલિવાહન શક મા ભારતીય સંવત
(વર્તમાન) ૧૮૮૨
દયાનંદાબ્દ ૧૩૬
મહાવીર સંવત ૨૪૬૭
પારસી વજ્રદે હીજરી ૧૩૩૦
યુરલીમ ૧૩૭૮
ખ્રિસ્તી ૧૯૬૦

વર્તમાન આમારી સરકારે સમસ્ત ભારતમાં તા.૨૨-૩-૧૯૬૧થી ભારતીય સંવત શકે ૧૮૮૩ ચૈત્રની વખતે અજુ મેધરાશિની સંક્રાંતિથી સૂર્યની ખતિ પ્રમાણે અણુતો થશે. શક ૧૮૭૯ તા. ૨૨-૩-૫૭થી ઠેલે-કરોમાં એ ભારતીય સંવતના માસવાર દિવસો-તારીખો નામરીઅકમાં જમણી તરફ એ વિષયો નો ખુલાસો સરકારે ક્યારનો વે રપટ કરી બહાર પાડ્યો છે. અહીં આપણું તે અરથાને છે.

ટોમ મ્બોયાને નહેરૂએ આપેલી ખાત્રી

ટુનીયાના આફ્રિકન નેતા અને કાલુ ના મહામંત્રી મી. ટોમ મ્બોયા જે ભારતમાં ભાવનગર ખાતે મળી રહેલ ભારતની મહાસભાના ૬૬માં અધિવેશન માં હાજરી આપવા બધા હતા, તે ભાવનગરમાં ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ ને ફરી મળ્યા હતા અને બન્ને વચ્ચે થયેલી વાતચીત બાદ મી. મ્બોયાએ ખખરપનની મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે, શ્રી નહેરૂએ મને ખાત્રી આપી છે કે, આવતા માર્ચ મહિનામાં જ્યારે કોમનવેલ્થના વડા પ્રધાનોની પરિષદ મળશે ત્યારે તેમાં તેઓ એમને કેન્યાટાની સુક્રિતનો પ્રથમ જરૂર ઉપાડશે.

દરમિયાનમાં કેનીયામાં ચૂંટણી થાય તે અગાઉ કેન્યાટાની સુક્રિતની આગળી કરવા માટે કાનુન રૂપરૂપે થયેલ આ ચાલુ અધવાડીમાં જ નેરોબીથી લંડન જશે એમ કાનુના પ્રેસીડન્ટ મી. ગીયુરુએ નેરોબીમાં જાહેર કયું છે.

આ ઉક્તિગેશન લંડનમાં સંસ્થાન મંત્રી મી. મેકલેઓડ તથા કેનીયાના અવનર સર પેટ્રીક રેનીસનને મળશે. ઉક્તિગેશનમાં જ સભ્યો જનાર છે.

સહુરશરણ

★ લેખક: ડા. એન. પી. દેસાઈ, રૂપમન ★

ગુરુ વિષેના લેખમાં થોડાક વિચારો ગુરુ-શિષ્યો વિષે કર્યાં. સારા અને શ્રેય ગુરુ મળે તો જીવનને ઉત્તમ બનાવવા માટે ઘણી મદદ મળી રહે અને પાખંડી સાધુમાં, યોગીમાં કે સંન્યાસીમાં બિન અનુભવને લીધે અથવા ભોળપણને લીધે કે થોડા કે લોભને લીધે થઈ શકેલા ડોહાં તો સાધક તેમજ ગુરુ બંને અવનતીને પંથે જઈ ચડે એ આપણે તપાસી ગયા.

ઉપનિષદમાં એવી મતલબનું વાક્ય આવે છે કે "આત્મગ્ન સાધકેઢાથમાં સમિધા લક્ષ્મી શ્રુતિસંપન્ન અને ધર્મનિષ્ઠ એવા ગુરુ કનેજ જન્વુ" અને ગ્નગ્નમાંથી મળેલાં માર્ગ છે કે "સહુ ગુરુ શરણ વિના અગ્ન-તિમિર ટળશે નહીં રે" (શિવપ્રકૃતિ)

ખીજી આજુબી, પોતાના જ પૂરૂપાર્થ થી અને કોઈની સહાય વિના ગ્ન પ્રાપ્ત કરવું એવા જ્ઞેન ધર્મના તીર્થ-કર મહાવીર સ્વામીનો આગ્રહ હતો. પ્રુષ્ઠે એવા આગ્રહ રાખ્યો નહોતો, છતાં કોઈ ગુરુ એનું પૂરૂં સમાધાન કરી શક્યા નહોતા અને એમને સ્વતંત્રપણે જ પોતાની શાંતિ શોધવી પડી હતી. આંધીજીએ પશુ વારંવાર કહ્યું છે કે, પોતે ગુરૂની શોધમાં હતા, પશુ એમનું હૃદય સ્વીકારે એવા કોઈ ગુરુ તેમના જીવનમાં આવ્યા નહોતા. આથી ગુરુ મળે એવી ઇચ્છા છતાં ગુરુ વિના પોતાનો માર્ગ શોધવાની જ્ઞેમને ફરજ પડી હતી.

દરેક મનુષ્યએ જીવનનું પંથ સિદ્ધ કરવું જોઈએ એ મુખ્ય વિષય છે. સૌએ પોતાની હવાતી દરખીયાન ગ્ન મેળવી પોતાના જીવનને એવી રીતે ધણું જોઈએ કે જેથી દિવસે દિવસે તે હવે ચડતો જાય. ગુરૂની સહાયથી કે ગુરુ વચર તે બની શકે. બાર (Emphasis) ગુરુ ઉપર નથી, પશુ જીવન વિકાસ ઉપર છે એ જુલવું ન જોઈએ. પાખંડી ગુરૂના પંજમાં સપડાવું તેના કરતાં ગોમાં ખાતાં ખાતાં મંથ કાપવા જે વધારે સાઈ છે. જેમ રાજકારણમાં (politics) સરસુપ્પસાર થાકી, લોકશાહી, સામ્યવાદશાકી વગેરે "શાકી" છે તેમ અધ્યાત્મવાદમાં ગુરુ-શાકી છે. આ "શાકી" એ એટલા અનર્થ અને પાખંડ કર્યાં છે કે "ગુરુ" શબ્દ આને બનેકને અળખામણો યદ્ય પડ્યો છે. આને બારતમાં તેમજ અહીં ધર્મને નામે જે અનર્થ યદ્ય રહ્યો છે તે તરફ વિચારી બાહ્ય-બહેનો એ ધ્યાન આપવું જોઈએ. ધર્મ વિષયક ગ્ન બારીએ તેટલું યુક્ત ન હોવા

છતાં આપણા લોભ, મોહ અને અગ્નને લીધે આપણે તેને મુશ્કેલ માનીએ છીએ અને "ગુરૂ"ની ખીજાવેલી જાળમાં સપડાઈએ છીએ.

લુગ્ન્યા સાધુ સંન્યાસીઓ શા કરણે ભોળા માણસોને ફસાવવામાં સફળતા મેળવી શકે છે તેના કારણો તપાસીએ. મને તરતાં આવડતું ન હોય, છતાં હું તરવાનો ઉસ્તાદ હોવાનો ડોળ કરું તો મારું પોકળ એક દિવસ પશુ ટકી શકશે નહિ. કારણ પાણીમાં પગ મૂકતાં જ મારી લાખકાતની પરીક્ષા થઈ જશે. પશુ હાયાના જ્ઞકર ઉપરથી મનુષ્યના ચારિત્ર ઉલ્લેખાનું શાસ્ત્ર (graphology), કે મરતક વિદ્યા કે વારંવાર વ્યવહારમાં જ્ઞેનો ખપ પડતો ન હોય અને જ્ઞેનું ઉપર ઉપરની તપાસથી પારખું યદ્ય શકવું ન હોય તેવી વિદ્યાનો હું ઉસ્તાદ યદ્ય જ્ઞેનું અને તેની સાથે મંધાદારીઓમાં પોતાનો માલ ખપાવવા માટે ધાંધલ મચાવવા જેવી આવડત મારામાં હોય તો મારું પોકળ વધારે દિવસ ચાકી શકે અને કદાચ આખી જીંજી પશુ ચાલે. જે વિષયોમાં ઘણા માણસોને બહુ ખમ પડતી ન હોય, અને જે વિષયોને બહુ અઢન તરીકે લોખોએ માની લીધા હોય, તેના ઉસ્તાદ યદ્ય વધારે સહેલું છે. વિષય જેમ વધારે ગૂઢ અને જોખા જ્ઞેને પરિચિત તેમ તેના ઉસ્તાદ મણુવું વધારે સહેલું. આ રીતે ધર્મનિષ્ઠ સહુગુરુ કહેવાયવું એ એક રીતે સહેલો ધંધો છે, અને આપણા દેશમાં (બારતમાં) ઘણાએ જ્ઞેને સફળતાપૂર્વક ચલાવ્યો છે, અને આને પશુ ચલાવતા જણાય છે. શિષ્યોને મોક્ષ (!) અને પોતાને જોખ પ્રાપ્ત કરાવનાર એ ધંધો બહુ લાભદાયી થાય જ્ઞેવો છે.

સહુગુરૂની જરૂર શાસ્ત્રોમાં બતાવેલી એટલે તેનો અર્થ એમ તો નજ ફરી શકાય કે, કોઈ પશુ માણસ પોતાની જોખ સત્ય નજ શોધી શકે. એમ કહીએ તો જ્ઞેણે પ્રથમ આત્મતરવ શોખું હરો, તેણે કયા ગુરૂનું શરણ લીધું હરો! છતાં વિકટ જન્મકર્મથી મારું કાપનાર કોઈ માણસ "હું કોઈ ભોમિયો મળશે તોયે તેને પૂજીશ નહીં" એવા આગ્રહ રાખે તો તેના સાહસમાં ડહાપણ નથી અને તેને મિથ્યાભિમાન જ કહેવું જોઈએ. કોઈને ગુરુ તરીકે નજ સ્વીકારવાનો આગ્રહ એ પશુ હોય ગણાવે જોઈએ. જ્ઞેને સત્યને માર્ગે જવા માટે વ્યાકળતા હોય તેને આવા પ્રકારનો દુરાગ્રહ ગોયાં ખવાવનાર પશુ થાય. સત્યપૂરૂવું

શરણ એ જીવનની ઉત્તમતા એક મહત્વનું સાધન થાય છે. એક નિઃસ્વાર્થી, ઉદાર, અને ગ્નની સંજ્ઞા સાથે શ્રેયની જ ઇચ્છા કરનાર ગુરૂને મેલી બંધાય લારે તેનું પરિણામ અત્યંત કદયાણુકર થાય જ્ઞેમાં થકા લેવાનું કારણ નથી. છતાં, સહુગુરૂની શોધમાં શુલ થાય તો શિષ્યને ખમવું પડે એ પશુ એટલું જ સાચું છે. માટે ભોળ પશુથી ગમે ત્યાં વિધાસ મૂકી દેવો એ કદી સલાહજન્યું ન કહી શકાય. શાસ્ત્રોમાં સહુગુરૂનાં અનેક લક્ષણો આપેલાં છે. સંન્યાસીઓએ પાળવાના નિયમો પશુ ઘણા કડક હોય છે અને કેટલાક આચાર પશુ તેઓ માટે નિશ્ચિત કરેલા છે કે જેથી પોતાના જ્ઞવ્ય આસનેથી તેઓ નીચે ખડી ન પડે. તે પૈકી થોડાં વિચારવા જ્ઞેવાં છે.

સહુગુરૂનું વર્તન વિનયી (વિવેકપુણું) હોવું જોઈએ. ધર્મનિષ્ઠ ગુરૂ સદાચાર ના નિયમોથી પર છે એ માન્યતા ખોટી છે. સામાન્ય વિવેકી અને સદાચારી ગુરૂરય જે સદાચારના નિયમો પાળે છે તે જ્ઞેણે વધારે કાળજીપૂર્વક અને દલતાપૂર્વક પાળવા જોઈએ. ગુરુ, યોગી અને સંન્યાસીને આવા નિયમો પાળવાની જરૂર નથી એ જુલભરેલી માન્યતા છે. ઉલટું, જ્ઞેનું વર્તન ખીજાએને ઉદાહરણુરૂપ હોવું જોઈએ. આથી જ્ઞે, સામાન્ય મોહાચારનો એ જન્મ કરે, તો તે પોતાની કોષ વિષેપતાને બદાને નહીં, પશુ લોકાચારજ જુલભરેલો જણાવો હોય અને તેમાં મુશાર કરવાની જરૂર હોય તેથી. ખાસ કરીને જ્ઞેઓ સંન્યાસીઓ અને યોગીઓ હોવાનો દાવો કરે છે તેઓએ, જે ઓગુરૂ મર્ધાદાના નિયમો છે તે અત્યંત કાળજીથી અને શ્રદ્ધાપૂર્વક પાળવા જોઈએ. સંન્યાસીઓ ઓજ્ઞોના કે જુલવાન કુમારીકાઓના ઝોટલા તાણે માલે ચીમટી બરે, વાંસો ચાખે કે પોતાની તખીયત સારી ન હોય તો તેમની પાસે પગ ચંપી કરાવે કે ઝોરડામાં ઓજ્ઞો-પરિણીત કે અપ-વિણીત-જ્ઞેએ એકાંતમાં વાતો કરે તે

ખીજકુલ અનીચ્છનીય ગણાય. એટલું જ નહીં પશુ તે છેડેયોક સંન્યસ્ત ધર્મનો જન્મ કરનાર આચાર છે એમ સમજવું જોઈએ. સંન્યાસીઓ ધર્મ-ચારી હોવાથી શરીરે નીરાંગી અને સરાકત હોવા જોઈએ. ઓકાદ લાંબુકુ કરે અને ચાકી જાય પછી શિષ્યો પાસે કપડા ઉતરાવે, જોડા ઉતરાવે, પગે અને શરીરના ખીજ અવયવોની ચંપી કરાવે અને ખીજ અનેક નાની મોટી સેવાઓ લે એ સંન્યાસીધર્મને લખવનાર ગણાય. માટે સંન્યાસીઓએ આવી જાળમાં કાળજીપૂર્વક કડકાઈ થી નિયમોનું પાલન કરવું જોઈએ. શિષ્યોએ કે મહત્તોએ પશુ આવા ટોંગી સંન્યાસી-યોગીઓને અનીચ્છનીય આચાર ચલાવી લેવા ન જોઈએ અને પોતે સાચા ગુરુ શોધવા છે કે નહિ તે વિષે વિચાર કરતાં થવું જોઈએ. શ્રી કિરોરલાલ મરાજવાળાનું લખેલું પુસ્તક "ઓ ગુરૂ મર્ધાદા" એ સૌએ જરૂર વાંચવું જોઈએ. આજના જમાનામાં તેનું વાંચન અત્યંત કદયાણુકર નીવડશે. શીતીકસમાં તે મળી શકે છે. સારાંશ એ કે જે નિયમો ગુરૂરથીઓએ પાળવાના હોય છે તેમાં પશુ જ્ઞેવે સંન્યાસીઓ ઢીલાશ બતાવે ત્યારે વિચારી માણસોને કુઝાય થાય.

(અધુરું)
શ્રી નાટાલ માંધાતા
હિતવર્ધકે મંડળ
 રૂપમન
 વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ
 ઉપરોક્ત મંડળની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૨૬-૧-૬૧ને રવીવારે સવારે ૧૦ વાગ્યે ભારત હોલમાં મળશે. દરેક સભ્યોને સમયસર દાબર રહેવા નજ વિનંતિ છે.
 કાર્યક્રમ:
 (૧) મંત્રીજીનો રીપોર્ટ
 (૨) અબનચીનો રીપોર્ટ
 (૩) ઓદેશનો રીપોર્ટ
 (૪) પરચુરણ.
 શ્રી. ઉકાલાઈ ઠાલાભાઈ.
 સેક્રટરી

વાંચો! જરૂર વાંચો! લાભ જ થશે!

શોધવું મદરો, જોઈવું મળશે, પગદોડ ટળશે. હમરે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.

સ્ટ્રીઓ માટે: વેણીઓ, સુંદર રૂપજ અને ખીજ અનેક નતની મળશે, રીજનો પશુ મળશે. ગરમ લુવના જરૂરી, પુસીવર, ઘરડીબન, સીંગલેટ, ચડડી, સોહસ વિ.

બાળકો માટે: નાયલનના અથા, ટોપી, બ્લાકેટ, શોહ, સીંગલેટ, ચડડી, સોહસ, નેપશીન્સ, લુવનકેપ, પેડીકોટ, નાઈટડીસ, બીબ્બ, ફેઈસ ક્લોથ, લાય સ્પન્ડ વિ.

ટોલક પલસ્ટીક ફ્લાવર્સ, સ્પન્ડના ઉશીકાં, તપ્રોયા, માટી, વિ. વેપાર માટે ચાંદી જેવા ચળકતાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણો, ઇન્ડેન્ટરો. વિલંબ શા માટે! સારો માલ વેચાઈ જતાં શી વાર !!

હમણાં જ ચાલોને: માખરો હેટર્સ (પ્રો) લી.
 (બીઆભાઈ માસ્તર એન્ડ સન્સ)
 ફોન: ૮૩૫-૭૭૯૧ — પહેલે માળે, — પો. ઓ. પરપણ.
 માસ્તર મેનરાન્સ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોધાનીસબર્ગ

THE RAND/CENT SYSTEM

WHAT ARE RAND AND CENTS? A Rand (it rhymes with "grant" not "grand") will be equal to exactly ten shillings and will be divided into 100 cents instead of 120 pence as at present. The new cent will thus be worth 12/10ths of a penny, and a penny worth 10/12ths of the new cent. One shilling (or 12 pennies) will be worth exactly 10 cents, and sixpence worth exactly 5 cents. A tickey will be worth exactly 2½ cents. (See illustrations overleaf.)

WHAT WILL HAPPEN TO OUR £.S.D.? No more pound and ten shilling notes will be printed and no more pence and shilling pieces will be minted. But those in circulation will remain in use until they are worn out by usage. They will stay worth exactly what they were before D-day and can be used side by side with Rand/cent notes and coins of similar value. Pennies and halfpennies will gradually be replaced by cent and half-cent pieces.

WHY NOT SWITCH ENTIRELY TO RAND/CENT ON D-DAY? Because there are nearly 150,000 cash registers and other monetary machines, and it is not possible to change them all to decimals by D-Day. Businesses and organisations that have no machines or which had their machines converted to decimals, will switch over to Rand/cent on D-Day. These will include all Government and Provincial Administrations, including South West Africa, and all commercial banks, as well as the Reserve Bank. As from D-Day all payments to the various Administrations will have to be made in Rand/cent, and all cheques drawn on banks and all deposits made with banks will have to be in Rand/cent.

HOW WILL RAND/CENT AND £.S.D. BE USED TOGETHER? Organisations and administrations whose machines have not yet been changed to Rand/cent will continue to use £.s.d. in their dealings with the public; *excepting that everybody who pays by cheque must make out his cheque in Rand/cent.* When their machines have been changed to decimals, the businesses will switch to Rand/cent.

HOW DO WE CONVERT £. AND S. TO RAND/CENT? Since ten shillings will equal one Rand, one pound will equal two Rand, and one shilling will equal 10 cents, there will be no difficulty in converting pounds and shillings to Rand/cents. Pounds are merely multiplied by 2 to obtain the Rand equivalents, and shillings are multiplied by 10 to obtain the cent equivalents. For example £5. 5s. 0d. simply becomes:

$$\begin{array}{l} \text{£5. 0s. 0d.} \times 2 = 10 \text{ Rand, i.e. R10.00} \\ \text{5s. 0d.} \times 10 = 50 \text{ cents, i.e. } \frac{0.50}{\text{R10.50}} \end{array}$$

An even simpler method is to convert pounds to shillings and merely to multiply the total number of shillings by 10. For example £5. 5s. 0d. would become 105s. and, therefore, 1,050 cents, i.e. R105.

PENCE TO CENTS. This requires a little calculation, because 12 pence equal 10 cents. But even here—

- 3 pence are worth exactly 2½ cents;
- 6 pence are worth exactly 5 cents;
- 9 pence are worth exactly 7½ cents;
- 12 pence are worth exactly 10 cents.

Accordingly, it is only the conversion of the remaining number of pennies and of fractions of a penny that require calculation, namely multiplication by 10/12ths or 5/6ths. But since the smallest new coin will be the half-cent, amounts due for settlement will have to be rounded off to the nearest half-cent, and, if so desired, to the nearest whole cent. For most people the inset "Popular" Conversion Table will be adequate.

HERE IS ANOTHER WAY OF ASSOCIATING RAND/CENT WITH £.S.D. The second decimal figure in any amount, i.e. the second figure to the right of the decimal point, will roughly represent the same number of pence, and everything to the left of the figure will be equal to exactly the same number of shillings. Illustration: Firstly, because 12 pence will equal 10 cents, 6d. will equal 5 cents or R0.05. Secondly, because one shilling will equal 10 cents, 4s. will equal 40 cents or R0.40, and—

- 4s. 6d. will equal 45 cents or R0.45
- 34s. 6d. will equal 345 cents or R3.45
- 234s. 6d. will equal 2,345 cents or R23.45
- 1,234s. 6d. will equal 12,345 cents or R123.45

HOW DO WE WRITE RAND AND CENTS? A guide to this is found next to the illustrations. The decimal point can, as taught in arithmetic, be

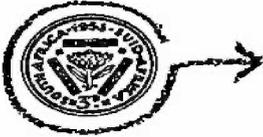
above the base line, or like the fullstop, be on the base line, e.g. R1.45. Amounts which involve no Rand can be shown as 45c or as R0.45. When R is used in such cases, the cent amount must always be preceded by an "0". Because the Rand/cent system is a two decimal system, fractions of a cent should be shown as vulgar fractions, e.g. 2½c or R0.02½.

HOW DO WE WRITE RAND/CENT CHEQUES? You can use up your £.s.d. cheque forms, but must delete the "£" sign thus ~~£~~ and insert R. (Such a deletion will not require an endorsement by the drawer.) On cheques, the decimal point should be replaced by a short horizontal stroke, e.g. R4-50, R3-20. When the amount is less than one Rand, place an "0" after the R sign and before the short horizontal stroke, e.g. R0-96. If the cheque is for Rand only, place "00" after the amount, e.g. R12-00. Banks prefer the whole amount of a cheque, including the cents, to be written out fully in words, e.g. R0-90 as Ninety cents; R10-75 as Ten Rand seventyfive cents; R23-02 as Twenty-three Rand and two cents.

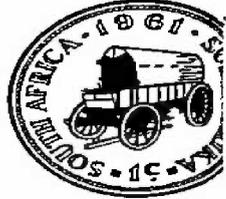
"POPULAR" CONVERSION TABLE

Pennies	Cents
1.....	1
2.....	2
3.....	2½
4.....	3
5.....	4
6.....	5
7.....	6
8.....	7
9.....	7½
10.....	8
11.....	9
12.....	10

ONE TICKEY

TWO AND A HALF

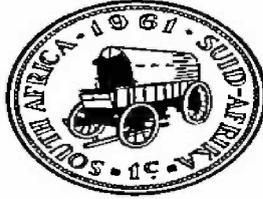
EEN TIEKIE
ONE TICKEY

TWEE-EN- N-HALFS

TWO-AND-A-HALF CENT PIEC
TWEE-EN-'N-HALFSENTSTUK

EEN TIEKIE
SIX PENCE

SES PENNIES

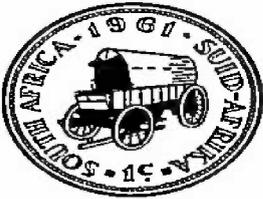
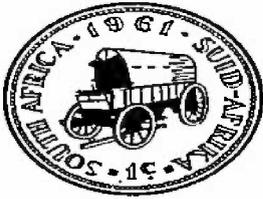
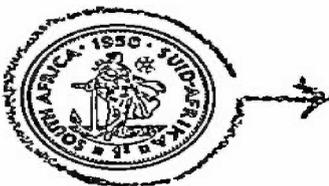
SIX PENCE

FIVE CENT PIECE
VYFSENTSTUK

SES PENNIES

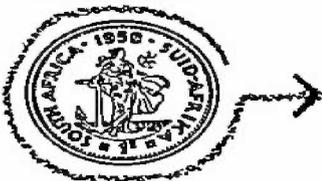
ONE SHILLING

EEN SJIELING

ONE SHILLING

TEN CENT PIECE
TIENSENTSTUK

EEN SJIELING

RAND/SENT MUNTSTUKKE

Die verskeie illustrasies toon die juiste groottes en kleure van die verskillende muntstukke en hul verhoudings tot die huidige sjielings en pennies, en ook die skryfwyse, voluit en afgekort.

VOORKANT

OBVERSE SIDE

સંત વિનોબાની અસર !

DIE RAND/SENT-STELSEL

WAT IS RAND EN SENT? 'n Rand sal prestes gelyk wees aan tien sjielings en sal in 100 sent verdeel wees, instede van 120 pennies, soos tans. Die nuwe sent sal dus 12/10des van 'n pennie werd wees en, omgekeerd, sal 'n pennie 10/12des van die nuwe sent werd wees. Een sjieling (of 12 pennies) sal net soveel as 10 sent werd wees, en 'n sikspens net soveel as 5 sent. 'n Tiekie sal net soveel as 2½ sent werd wees. (Sien Illustrasies op keersy.)

WAT SAL VAN ONS £.S.D. WORD? Geen pond- en tiensjielingnote sal meer gedruk word nie en geen pennie- en sjielingmunte sal meer geslaan word nie. Maar die huidige munte in omloop sal geldig bly, en gebruik word totdat hulle verslyt is. Hulle sal net soveel werd wees as wat hulle voor D-dag werd was en sal saam met Rand/sent-note en -munte van soortgelyke waardes gebruik kan word. Pennies en halfpennies sal geleidelik deur sent- en halfsentmuntstukke vervang word.

WAAROM NIE TEN VOLLE NA RAND/SENT OP D-DAG OORSKAKEL NIE? Daar is ongeveer 150,000 kasregisters en ander geldmasjiene in gebruik en dit is nie moontlik om hulle almal voor D-dag na die desimale stelsel oor te skakel nie. Besighede en organisasies wat nie masjiene het nie of wat reeds hulle masjiene na die desimale stelsel laat oorskakel het, sal op D-dag na Rand/sent oorskakel. Hierby is ingesluit alle Staatsdepartemente en Provinsiale Administrasies, asook alle handelsbanke en die Reserwebank. Na D-dag sal alle betalings aan voormelde administrasies in Rand/sent gemaak moet word, en alle tjeks wat by die banke getrek of gedeponeer word, sal in Rand/sent moet wees.

HOE SAL RAND/SENT EN £.S.D. GELYKTYDIG GEBRUIK WORD? Organisasies en administrasies waarvan die masjiene nog nie na Rand/sent omgeskakel is nie, sal voortgaan met die gebruik van £.s.d. in hulle sake met die publiek; behalwe dat almal wat tjeks uitskryf, dit in Rand/sent sal moet doen. Sodra hul masjiene omgeskakel is, sal die besighede na Rand/sent oorskakel.

HOE REKEN ONS £.S. IN RAND/SENT OM? Aangesien tien sjielings gelyk is aan een Rand, een pond gelyk is aan twee Rand en een sjieling gelyk is aan 10 sent, sal daar geen moeilikheid wees om ponde en sjielings in Rand/sent om te reken nie. Ponde word slegs met twee vermenigvuldig om die Rand-ekwivalente te verkry en sjielings word slegs met tien vermenigvuldig om sent-ekwivalente te verkry. Byvoorbeeld:—
£5. 5s. 0d. word eenvoudig:
£5. 0s. 0d. x 2 = 10 Rand, d.i. R10.00
5s. 0d. x 10 = 50 sent, d.i. 0.50
£5. 5s. 0d. = R10.50

Dit sou nog makliker wees om ponde na sjielings te omreken en om die totale aantal sjielings dan met tien te vermenigvuldig. Byvoorbeeld £5. 5s. 0d. word 105s. en derhalwe 1,050 sent, d.i. R10.50.

PENNIES NA SENTE. 'n Bietjie rekenkunde word hier vereis, omdat 12 pennies gelyk is aan 10 sent. Maar selfs hier—

- Is 3 pennies gelyk aan 2½ sent;
- Is 6 pennies gelyk aan 5 sent;
- Is 9 pennies gelyk aan 7½ sent;
- Is 12 pennies gelyk aan 10 sent.

Derhalwe is dit slegs die oorblywende getalle pennies en breuke van pennies wat bereken moet word, naamlik die vermenigvuldiging daarvan met 10/12des of 5/6des. Aangesien die kleinste nuwe munt die halfsent sal wees, sal geldbedrae tot die naaste halfsent of, indien verkies, tot die naaste volle sent bereken moet word. Vir die meeste mense sal die meegaande „Populêre” Omrekenings-tabel voldoende wees.

HIER IS NOG 'N MANIER OM RAND/SENT EN £.S.D. TE ASSOSIEER. Die tweede desimale syfer in enige bedrag, t.w. die tweede syfer na, of regs van, die desimale punt, sal ongeveer dieselfde getal pennies verteenwoordig, en enige syfer links van hierdie syfer verteenwoordig die juiste getal sjielings. Byvoorbeeld: Eerstens is 12 pennies gelyk aan 10 sent, dus is 6d. gelyk aan 5 sent of R0.05. Tweedens is een sjieling gelyk aan 10 sent en derhalwe 4s. gelyk aan 40 sent of R0.40, en dus is:

- 4s. 6d. gelyk aan 45 sent of R0.45
- 34s. 6d. gelyk aan 345 sent of R3.45
- 234s. 6d. gelyk aan 2,345 sent of R23.45
- 1,234s. 6d. gelyk aan 12,345 sent of R123.45

HOE SKRYF ONS RAND EN SENT? Voorbeelde hiervan is langs die illustrasies te vinde. Die desimale punt, soos in rekenkunde vir ons geleer word, kan bokant die onderste reël of op die onderste reël, soos 'n punt, geplaas word, bv. R1.45. Bedrae wat kleiner as 'n Rand is kan as 45c of R0.45 geskryf word. As R in sulke gevalle gebruik word, moet die sent-bedrag voorafgegaan word deur „0”. Daar die Rand/sent-stelsel 'n tweedesmaalstelsel is, moet breuke van 'n sent as sulks aangedui word, bv. 2½c of R0.02½.

HOE SKRYF 'N MENS RAND/SENT-TJEEKS UIT? U kan al u £.s.d.-tjekvorms opgebruik, maar u moet die £-teken deurhaal (£) en R inskryf. (So 'n deurligging hoef nie deur die trekker geendosseer te word nie.) Wanneer tjeks uitgeskryf word, behoort die desimale punt vervang te word deur 'n kort streep, bv. R4-50, R3-20. As die bedrag minder as 'n Rand is, moet daar 'n „0” na die R voor die kort streep ingeskryf word, bv. R0-96. Indien die tjek stegs vir Rand is, moet u „00” na die bedrag inskryf, bv. R12-00. Banke verkies dat die bedrag op 'n tjek, bv. R0-90, as negentig sent; R10-75 as tien Rand vyf-entwentig sent; R23-02 as drie-entwintig Rand en twee sent. ook in woorde uitgeskryf moet word.

„POPULÊRE” OMREKENINGS-TABEL

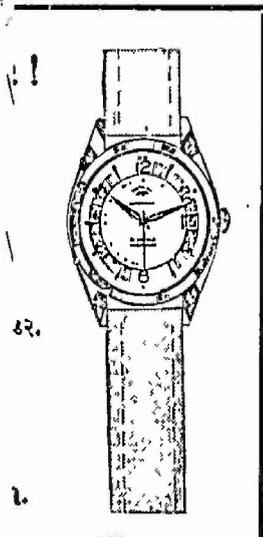
Pennies	Sent
1.....	1
2.....	2
3.....	2½
4.....	3
5.....	4
6.....	5
7.....	6
8.....	7
9.....	7½
10.....	8
11.....	9
12.....	10

છે. હવે આનું અનુકરણ બીજા કોને કરશે?

આવા સામુહિક સહકારથી કરેલા નથી કેટલો આર્થિક લાભ થાય તે અતુભને જ જણાય. વ્યક્તિગત તમામ વ્યર્થ વેડફાતા પૈસા, સમય તે અથરામથુ આ રીતે બચાવી લય. વળી આર્થિક રીતે જુદી જુદી યાને મદદ પણ કરી શકાય. આ પ્રયોજે તો સામુહિક રીતે નીચેની યાઓને દાન પણ કયું છે!

- ઇન્ડિયન ઓપિનિયન પા. ૫-૫-૦,
- કુશુ સેન્ટર (ડરબન) પા. ૫-૫-૦,
- ગાંધી ભારત વિદ્યાલય પા. ૫-૫-૦,
- નરેશ જુબરાતી શાળા-સ્પ્રીંગ્સ, ૩-૩-૦, પરશુરામ દરજી એસો. પન, પા. ૫-૫-૦, દરજી ગુલિની મંડળ, મુંબઈ પા. ૧૦-૧૦-૦, શ્રીસવાલ દરજી મંડળ, જો'બર્ષ. ૨૦-૫-૦, તંત્રી, દરજી સેવક, ૧૫ પા. ૫-૫-૦, રૂઢીપુટ કોલેજ પા. ૩-૩-૦, ગણદેવી દરજી ૫ પા. ૨-૨-૦, શ્રી હોદી વિલા દર પા. ૫-૫-૦. કેમ સરવાળો ૭૦-૧૩-૦.

અણખત, કદાચ દાન ન થઈ શકે જેમનાથી પરોચિતું નથી એવા-

કર. ૬, પાયજમા વિ. ૬ કપડાં.

ત્રે મળશે

ન : ૮૩૫-૨૬૦૧.

રેલની કું. જોડાનીસખર્ગ.

એને તો કેટલી શક્તિ થઈ જાય. જેવું કરવું પડે અને લગ્નનો પ્રસંગ નિર્વિધે પાર પડે.

પ્રભુ એ સૌ નવદંપતીને દીધોય અને તંદુરસ્તી બક્ષે જેથી આપણા યુવાન મહાન સંત વિનોબાજીને પમવે માલી મેનુષ્ય બલિતો ઉદ્ધાર કરવા પોતાનો શબો આપી શકે.

“ચક્રાધારી”

ભારતીય વાઘણુ ‘મોહિની’ તું આઇઝનહોલરે કરેલું સ્વાગત વૉશિંગ્ટન:

ભારતીય અમેરીકાનાં બાળકો માટે જેટ આપના માટે ખરીદવામાં આવેલી એક સ્વેત વાઘણુ ‘મોહિની’ તું થોડા વખત ઉપર પ્રમુખ આઇઝનહોલરે પોતાના વહાઇટ હાઉસ ખાતે સ્વાગત કયું હતું.

પ્રમુખ આઇઝનહોલરને આ ‘મોહિની’ માં ઘણો રસ પડ્યો હતો.

વાઘણુના પાંજરા પાસે બેઠને ઉભા રહી ફોટો પડાવવાની તસવીરકારીએ વિનવિત કરતાં પ્રમુખ આઇઝનહોલરે પાંજરામાં, કાંઠાને પણ આંહવાન કરતી હોય એ રીતે ફરતી મોહિનીને જોઇને કહ્યું હતું: “જો બાઇ, હું કંઈ તમારે માટે પાંજરાની અંદર બેઠને મોહિની પાસે ખડો રહેવા મામતો નથી. પાંજરાથી આટલે છેટે જ ઉભો રહીશ.

અલખત પાંજરું સારી પેઠે બંધ હતું. આઇઝનહોલરે મોહિનીને જોઇને કહ્યું: આ વાઘણુ આમ સફેદ છે ખરી પણ મેં દિલ્હીમાં જોઇ હતી તેવી સફેદ આ વાઘણુ નથી. આ જરા મંદો પણ થઈ મધ છે? એને રનાન કરવાની જવાબદારી ત્રણુ લેવાનું છે?”

ટ્રોપોસિટન ઓડકારિટં મેટ્રોપોરે-શનના પ્રમુખ શ્રી જોહાન કલને કહ્યું હતું કે “ભારત સરકારે દેશમાંથી સફેદ વાઘીની નિકાસ કરવા પર પ્રતિબંધ મક્રો છે.”

તે સાંભળીને પ્રમુખે કહ્યું હતું: “ઓહો! એમ વાત છે!”

શ્રી કલને કહ્યું હતું કે આ વાઘણુને એક બીજા રંગીન વાઘની સાથે જોળી શું એટલે જો તે દહાડે આપણને વાઘણુ પાસેથી એકદમ સ્વેત બન્યાં મળશે.”

શ્રી કલનેના આભાર ગાનતાં પ્રમુખે જણાવ્યું હતું: યાહો સાફ થયું. આ વાઘણુ આવી ને બાળકોને એ ગમશે કારણુ આવી વાઘણુ બહુ વિરલ હોય છે.

આ મોહિનીની ઉમર અત્યારે બે વર્ષની છે. રેવાના મહારાજાએ એ ઉછેરી છે અને શ્રી કલને પત્નીસ હબર ડોલરમાં તે વેચાતી લીધી હતી.

BOODSKAP VAN DIE VOORSITTER

MESSAGE FROM THE CHAIRMAN

P.O. Box 2241,
PRETORIA.

Posbus 2241,
PRETORIA.

HERE is a simple guide to help you to understand the Rand/cent system which is to be introduced on February 14th, 1961. Keep it, study and explain it to all members of your household. If you do not understand everything at once, read it again. You will see that, to a large extent, it is simply a matter of learning new names for our notes and coins, and of getting used to the simpler method of counting money in tens.

HIERDIE is 'n eenvoudige handleiding om u te help om die Rand/sent-stelsel, wat op 14 Februarie 1961 van krag word, te verstaan. Hou dit, bestudeer dit en verduidelik dit aan alle lede van u huishouding. As u nie alles met die eerste oogopslag verstaan nie, is dit raadsaam om dit nog eens te lees. U sal merk dat dit, in 'n groot mate, slegs die aanleer van nuwe name vir ons huidige note en munte beteken om aan die eenvoudiger metode om geld in tene te tel, gewoon te raak.

January, 1961.

E. H. D. Arndt.

Januarie 1961.

E. H. D. Arndt.

AMPTELIK - OFFICIAL
'N PERSOONLIKE BOODSKAP VAN DIE
DESIMALISASIERAAD AAN ALLE
HUISBEWONERS.
A PERSONAL MESSAGE FROM THE
DECIMALIZATION BOARD TO ALL
HOUSEHOLDERS.

TO THE RAND/CENT SYSTEM

સંત વિનોબાની અસર !

ભારતના સંત વિનોબા ભાવેથી દુનીયાના ટોપપણ લોહો અળથુ નથી. એમની બુદ્ધાનની પ્રશંતિએ ભારતમાં ક્રાંતિ આણી છે. લાખોના દિશ એમણે છતી લીધાં છે. સત્તાથી ને નથી યથું તે તેમણે માણસાઈની રીતે કરી ખતાયું છે.

બુદ્ધાનની પાછળ ને મહાન સિદ્ધાંત છે તે સહકારનો છે. "વિના સહકાર નહીં ઉદાર" એ તેા સૌ ટોપ જણે છે; પણ આચરણમાં કોઈ ઉતારતું નથી. સંત વિનોબાજીએ આ સહકારનો સિદ્ધાંત બુદ્ધાનમાં ગુપ્તી લઈ અળથુ રીતે જગત સમક્ષ મુકયો છે.

એ તેા સાચું છે કે સહકાર અને સંપત્તી ને કામં થાય છે તે અનોખા જ હોય છે. કાઈ મોટું કામં એકલાથી ન થાય તે અનોખાના સહકારથી સારી રીતે પાર પડે છે. સહકારનો ગુણ જુદી જુદી પ્રલમાં જુદી જુદી કક્ષાએ જોવામાં આવે છે. જ્યુ લોહો માં સહકારનો ગુણ મોખરે જોવામાં આવે છે. તેઓમાં ટોપ પણ જ્યુ 'પડતો' હોય તેા મને તે રીતે 'ઉપર' લાવશે. આપણા કમનસીબે એ સહકારનો ગુણ આપણામાંથી અદરશ થતો જાય છે. અને તેને રચાને લોભ, ધર્મા, દંભ વગેરે વધતાં જાય છે. એક જમાનો એવા હતા કે સહકારનો ગુણ આપણામાં વખણાતો હતો. અને તેનું અતુકરણ જીજી પ્રબ કરતી. પણ આવારે તેા ઉલટી ગં'ના વડે છે!

અહીં, ભારતથી ૫૦૦૦ સાઈલ દર આખાં છતાં પણ આપણે હજુ 'જેવા ને તેવા' જ રહ્યાં છીએ. "અપને અપને તાનમે' જનતા બી ગુલતાન" આપણે આપણામાં જ મરત રહીએ છીએ. ભવિષ્યનો વિચાર આપણે કરતાં નથી. 'લગ્ન' એ આપણે આંત અજાયનો પ્રસંગ છે. તેમાં ય કાળ, રચણ અને સંજોગોનો વિચાર કયો વગર આપણે જુની રૂઢિ પ્રમાણે હાંકયે રાખ્યે છીએ. દેખાદેખી આપણામાં વધી પડ્યા છે. તેનું મુખ્ય કારણ સમાજના મોરેરા-આમણ પડતા લોહો છે. ગીતામાં કહ્યું છે, "જેવું આમણ પડતા-મોટા લોહો કરે છે તેનું અતુકરણ સામાન્ય પ્રબ કરે છે. તેથી જ એમ મથાતા લોહોની જ્વાળદારી મોટી છે." આપણી પડતીનું કારણ આ દેખાદેખી છે. એક કરનાં પીળે દેખાવમાં ચંદિયાતો ગણાવવા મગિ છે અને મોટાઈ દેખાડે છે.

પણ લક્ષમાં, સંત વિનોબા એ ને ગુણ-સિદ્ધાંત બુદ્ધાનમાં મુક્તિધંત કયો છે તે, સહકારને રચાન આપવાનો વિચાર આપણે સ્વપને પણ કરતાં નથી! સહકારથી સાહુકિક લગ્ન થાય તેા શું

કાયદો થાય તેની આપણે ગણતરી કરી નથી!

આપણા મુમાજે એના શ્રીમજેશ તા. ૨૦-૧૧-૧૯૬૦ના દિને યથા. નીચેના બાઈએએ પોતાને ત્યાં આવેલો લગ્ન પ્રસંગ સંયુક્ત" રીતે સહકારથી કયો હતો.

શ્રી ગાંડાભાઈ કાયાભાઈ આટ નિવાસી દાલ સ્વાર્નખન્સ. પુત્ર-પુત્રો, શ્રી રણુજીકલાઈ જીવજીભાઈ કડોદ નિવાસી દાલ જોદાનીસખર્મ, પુત્રો, શ્રી ભજવાનદાસ નામરજી ગણુદેવી નિવાસી દાહ મોકસખર્મ, બાઈ-બેન, શ્રી કાંતિલાલ જમનાદાસ મજદસ્યા નિવાસી દાહ લખતનખર્મ, બાઈ.

આ બાઈએએ કુમકુમ પનિકાથી મારી લગ્ન, જમજી તથા ખીલ દરેક કામં સંયુક્ત રીતે સહકારથી કયો હતા. આ પ્રમાણેના લગ્ન કરવાની પ્રેરણા આપનાર સ્ત્રીગણના શ્રી દરકી-શન બાઈ પુ. ભજત તથા જો'બર્મના થી હરિશ્ચન્દ્ર જી. આર્પ' હતા.

આ રીતે આ બાઈએએ ને સહકારને મદત આપી ને પ્રયા પાડી છે તે ખરેખર પ્રશંસાસહ અભિનંદનને પાત્ર છે. તેઓએ સંત વિનોબાના સિદ્ધાંતને પ્રત્યક્ષ મુક્તિમંત કરી ખતા-

વ્યો છે. હવે આનું અતુકરણ ખીલ કેટલા કરશે?

આવા સાહુકિક સહકારથી કરેલા લગ્નથી કેટલો આર્થિક લાભ થાય તે તેાં અતુભવે જ જણાય. વ્યકિતમત લગ્નમાં વ્યથ વેડકાતા પૈસા, સમય અને અચકામણ આ રીતે ખચાવી ચકાય. વળી આર્થિક રીતે જુદી જુદી સંચાને મદદ પણ કરી શકાય. આ બાઈએએ તેા સાહુકિક રીતે નીચેની સંચાએને દાન પણ કયું છે!

મુનિયન ઓપિનિયન પા. ૫-૫-૦, રામકૃષ્ણ સેન્ટર (ડરખન) પા. ૫-૫-૦, શ્રી ગાંધી ભારત વિલાલય પા. ૫-૫-૦, શ્રી નહેરુ યુજ્જરાતી શાળા-સ્ત્રીગણ, પા. ૩-૩-૦, પરશુરામ દરજી એસો. ડરખન, પા. ૫-૫-૦, દરજી ગુતિ સેવા મંડળ, મુંબઈ પા. ૧૦-૧૦-૦, શ્રી ટ્રાસવાલ દરજી મંડળ, જો'બર્મ. પા. ૨૦-૫-૦, તર્નો, દરજી સેવક, મુંબઈ પા. ૫-૫-૦, રૂડીપુટ' કિંગેટ કલખ, પા. ૩-૩-૦, ગણુદેવી દરજી પંચ પા. ૨-૨-૦, શ્રી હોંટી વિલા મંદિર પા. ૫-૫-૦. કુંસ સરવાળો પા. ૭૦-૧૩-૦.

અલખત, કદાચ દાન ન યજ શકે તેમ જમનાથી પહેંચાવું નથી એવા-

એને તેા કેટલી રાહત યજ જાય. કેવું કરવું પડે અને લગ્નનો પ્રસંગ નિવિંધને પાર પડે.

પ્રજુ એ સૌ નવદંપતીને દીધોયુ અને તંદુરસ્તી બક્ષે જેથી આપણા યુવના મહાન સંત વિનોબાજીને પમલે માસી મેતુખ જાતિનો ઉદાર કરવા પોતાનો કાજો આપી શકે.

"ચકાધારી"

ભારતીય વાઘણુ 'મોહિની' તું આઈઝનહોવરે કરેલું સ્વાગત વોશિંગ્ટન :

ભારતીય અમેરીકાનાં ખાળકો માટે ભેટ આપવા માટે ખરીદવામાં આવેલી એક સ્વેત વાઘણુ "મોહિની" નું થોડા વખત ઉપર પ્રમુખ આઈઝનહોવરે પોતાના ઉદ્ઘાટ હાઉસ ખાતે સ્વાગત કયું હતું.

પ્રમુખ આઈઝનહોવરને આ 'મોહિની' માં ઘણો રસ પડ્યો હતો.

વાઘણુના પાંજરા પાસે જઈને ઉભા રહી ફોટો પડાવવાની તસવીરકારોએ વિનંતિ કરતાં પ્રમુખ આઈઝનહોવરે પાંજરામાં, કોઈને પણ આંહવાન કરતી હોય એ રીતે ફરતી મોહિનીને જોઈને કહ્યું હતું: "એ બાઈ, હું કંઈ તમારે માટે પાંજરાની અંદર જઈને મોહિની પાસે ખડો રહેવા મામતો નથી. પાંજરાથી આટલે છેરે જ ઉભા રહીશ.

અલખત પાંજરે સારી પેટે ખંધ હતું. આઈઝનહોવરે મોહિનીને જોઈને કહ્યું: આ વાઘણુ આમ સફેદ છે ખરી પણ મેં દિલ્હીમાં જોઈ હતી તેવી સફેદ આ વાઘણુ નથી. આ જરા મંદી પણ યજ મજ છે? એને સ્નાન કરવવાની જ્વાળદારી થોણુ લેવાનું છે?"

મેટ્રોપોલિટન ઓડકારિટ'અ ટ્રેરપેરે-શનના પ્રમુખ શ્રી જ્હોન કલને કહ્યું હતું કે "ભારત સરકારે દેશમાંથી સફેદ વાઘોની નિકાસ કરવા પર પ્રતિબંધ મુકયો છે."

તે સાંભળીને પ્રમુખે કહ્યું હતું: "ઓહો! એમ વાત છે!"

શ્રી કલને કહ્યું હતું કે આ વાઘણુને એક ખીલ રંગીન વાઘની સાથે જોવાની શું એટલે જલે દહાડે આપણુને વાઘણુ પાસેથી એકદમ સ્વેત જ્વર્યાં મળશે."

શ્રી કલેજનો આખાર માનતાં પ્રમુખે જણાવ્યું હતું: યાસો સાઈં યથું. આ વાઘણુ આવી ને જાળકોને એ જમશે કારણુ આવી વાઘણુ બહુ વિરલ હોય છે.

આ મોહિનીની ઉંમર આવારે જે વર્ષની છે. રેવાના મહારાજાએ એ ઉછેરી છે અને શ્રી કલને પત્નીસ હબર ડોલરમાં તે વેચાતી લીધી હતી.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !

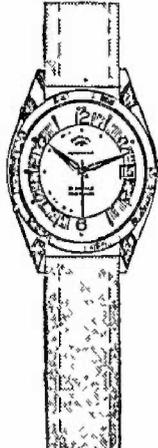
સ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર,

- * રોમર
- * ફાઈરી
- * લેડો
- * ફરર

વિગેરે દરેકે જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૪.

વલ્લભભાઈ ખી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

‘બહેન’ કહેવા જેટલી શું હું મોટી ઢેખાઉં છું? તમે મને માત્ર સુરેખા જ કહેતા બચ્ચો.

સંભાળીને રહેજો

મૂળ લેખક: પ્રો. પ્રભાકર તામણે એમ. એ.

અનુવાદક: શ્રી. પ્રજ્ઞ શાહ

ગાડી ઉપડવાનો સમય થયો એટલે નીલાએ પ્યારી બહાર ડાક કાઢીને તે તાલીસમી વાર મને ચેતવણી આપી, ‘સંભાળીને રહેજો!’ હવે મને થોડી ચીડ થઈ. શું કહી કાઢતી. પત્ની પિયર જ નહિ ભત્રીંજી હોય અને પત્ની પિયર ભય તેથી સતત ચોરીસે કલાક પોતાનો છવ જોખમમાં જ હોય છે! ‘સંભાળીને રહેજો’, ‘સાચવજો’ એવી બધામણે પત્નીએ પતિને કેટલી વાર કરવી એની પણ કાંઈ હદ હશે - કે નહિ?

‘હવે ફરીથી જો તું મને ‘સંભાળીને રહેજો’ એવું કહીશને તો હું જરાયે સંભાળીને નહિ રહું એ તને કહી દઉં છું, હો!’ મેં નીલાનો હાથ હાથમાં લેતાં કહ્યું, ‘તારી શી કમ્પના છે? તારી પીઠ ફરી કે ત્રિશાળ દિશાવિક્રમાં ના બધા મે શુંડા, મર્બાલીઓ, ખાડપાહુ એ માફ પુન કરવા માટે પોતાના મહાવના કામચલાઓ છોડીને મારી પાછળ જ ફરતા ફરશે, કેમ કે નળ પરના કહણાઓ પડતા મુશીને આસ-પાસની બધી જ તરફ ઝેંઝેં મારી આસપાસ ફેરકુદી ફરવા માંડશે? ‘સંભાળીને રહેજો’ એ અને કહેવાની જરૂર નથી! તું અહીં હોય છે ભારે ય હું તો સંભાળીને જ રહું છું, સાચવ રહેવાની મને ટેવ જ પડી અઢ છે.’

‘અરે પણ એમાં આટલી બૂમાબૂમ કરવાની શી જરૂર છે? જરા ધીરે જોલોને! ડબ્બામાંના બધા જ લોહા આપણી તરફ જુએ છે!’ નીલા એટિવાળી થતી બોલી.

‘જેવા દેને!’ હું આવેશમાં બોલ્યો, ‘આપણું છેડેચોક લમ થયું છે. કાંઈ લઈ શકું જ નહીં!’

‘અરે, જરા ધીરેથી જોલોને! હવે તો ડબ્બામાંના બધાંયે માણસો આપણી સામે જોઈને હસવા માંડ્યા છે! શું કહેશે તેજો?’

‘કહેશે શું? એ જ ને કે ‘આ બાઈને ધણી છે અને એ પ્રુથ રમજી છે!’ તે સિવાય ખીલું શું કહેશે તેજો? બલે ને મારી સામે જુએ બધા! આ માંધોને ધણી છે અને એ જીવંત છે, તરફ છે એ વાત જો બધાંના જ ધ્યાનમાં આવે તો વધુ સાઈ! આપણે પ્રવાસ દરમ્યાન તારી સામે કોઈ ખાસ તાકીને નહિ જુએ!’

‘તમારી છબને ઠાડું જ નથી ને! હવે તો મારી ઉપડશે ત્યાં સુધી હું જરા મે બોલીશ નહિ! ડાબા માણસે તમારી સાથે છબાજોડી ન કરવી!’

‘સાઈ છે કે હમણું જ ધરમાંથી બહાર નીકળતાં તે એ મૂર્ખતા કરી છે!’ હું બખાડ્યો. ‘શું કાણું!’

‘કંઈ નહિ! મેં કહ્યું કે ધરમાંથી બહાર નીકળતી વખતે તાણું બરાબર માથું છે કે નહિ તે જોવાનું જ રહી અર્થ! નહિતર હંમેશની માફક જ મૂર્ખતા યવાની! આખલા દરબાળને ગોદેજનું મજબુત તાણું અને પાછલું બારણું અમરતું જ વાસેલું!’

‘તેથી જ તો હું કહું છું કે સંભાળી ને રહેજો! ક્યારે બહાર જાઓ તો પ્યારી-પ્યારણાં યાદ રાખીને બંધ કરજો; અને કામ વિના આમ તેમ માંડાની જેમ રખડતા નહિ. ટાઇમસર ઘેરે આવતા રહેજો. છેલ્લટાઉ ત્રિત્રાને ભેમા કરીને ધરને ધર્મશાળા ન બનાવતા. નહિ તો તમારો સ્વભાવ છે ભોલો.’

‘સીધી રીતે બુધ્ધુ જ કહેને!’ હું વચ્ચે જ બોલી ઉઠ્યો.

‘એ તો બધું એકનું એક જ ને! હું નથી એટલે તમારા રંગી-બંગીઓ ને તો અરવા માટે બેઠકળું મેદાન મળી જશે!’

‘પત્ની ગઢ બધી સૂચનાઓ તારી કે હજી કાંઈ બાકી છે? બરાબર યાદ કરી જો!’

‘અરે હા, સાઈ થયું તમે યાદ દેવાડયું તે! જરા કાન આમ કરો તો!’

‘ફક્ત કાન જ? કે મોં સુકાં!’ મેં ડીખળ કરી.

‘જોજો હા, આ રેલવે પ્લેટફોર્મ છે! મને એવું અડપણું ન કરતા.’

‘અચ્છા! નહિ કઈ બસ! મને શી ખબર તારા મનમાં શું છે તે? લાગે છે કે હવે આપણે વિરહ ઠીક ઠીક લાંબો ચાલશે.’

‘બસ, બસ!’ નીલા મને ચૂંટીએ અણુતાં બોલી, ‘ફરીથી તમારા અડપલા શરૂ થઈ ગયાં, કેમ કે હાં તો, હું શું કહેતી હતી! આપણી ચાલમાંની વેલી સુરેખા છે ને?’

‘કઈ સુરેખા? કાંઈ ધ્યાનમાં નથી આવતું!’

‘હવે ઠેમ છોડી દો ને! તમે બરાબર જોળજો છો એને! આપણાં લમ થયાં પહેલા ફેટલીય વાર તમારે ઘેરે આવતી હતી એ! બાણુવાળાં તારા કાંઈ જ કહેતા હતા મને!’

‘તારાકાકી તો કહેજને એવું બધું? હું એની હેડબા સામે આંખ ઉઘા કરીને જોતો સુકાં નહોતો તેથી જ તો બધો યરસો મારા પર ઠાલવે છે!’

‘એ મને તેમ હોય! પણ સુરેખાથી ચેતતા રહેજો! એને તમારી સાથે અડપલાં કરવાની ટેવ છે! અને હવે તો લીલાલહેર! હું નથી તેથી તો ખાસ એ તમારી પાસે યાળા કરવા આવશે.’

‘હર! હું એના યાળા નભાવી લઉં તો ને? હું તો એને સીધેસીધું સંભળાવી દઉં કે મારી ગ્રેમાળ પત્ની પિયર પધારી છે. તારે જો ચેતનયાળા અને અડપલાં કરવાં જ હોય તો એ પાછી ફરે પછી નિરાંતે કરજો! પણ ત્યાં સુધી તો, હે જગદંબા! મને સુખેથી રહેવા દે! બસ પછી તો નિરાંત ને?’

નીલા હાસ્ય રાંધી ચકી નહિ. હસતાં હસતાં અધવચ્ચે જ અંબીર યતાં એ બોલી, ‘અરે! મારે સીટી વખાડી લાગે છે!’

‘મઈ જોતાં મેં સીટીને સાદ સાંભળ્યો નહોતો. પણ થોડા માટે શાં માટે કાઢીને છવ કુભાવવો એ હેતુથી ગ્રેરાઇ ને હું બોલ્યો, ‘હા હા!’ સીટીને જ અવાજ હતો એ! પણ એ માર્ડની સીટીને અવાજ હતો કે એનજીનની સીટીને એ વિષે મને જરા શંકા છે!’

‘હાથ કાંઈ? એટલે તક્ષત મને ખબર ન પડે?’ પછી થોડી વાર વિરમી ને એ બોલી, ‘અરે, પણ હજી મારી કેમ ચાલતી નથી?’

પતિ એ નામનું પ્રાણી સર્વજ હોય છે. દુનીયાની બધીય વાતો એને સમજાય છે. એવી વિચિત્ર સમજ આપણી ઊંઝાંમાં હોય છે. નહિતર મધ્ય રેલવે ના કર્મચારીના અધિકાર ક્ષેત્રમાં આવતો આ પ્રશ્ન એણે મને પૂછ્યો ન હોત! પૂછવા માંડી કે હજી મારી ચાલુ કેમ થતી નથી? હવે એને હું શો ઉત્તર દઉં? હું માર્ડેય નહોતો અને એનજીન ડાયવર પણ નહોતો! પણ પોતાનું અજાન જો બેરી પાસે કબુલ કરું હોત તો પતિએની જમાતને કલંક લાગ્યું હોત! તેથી મેં જ એને કિલ્લો પ્રશ્ન પૂછ્યો, ‘આ ફેટલામી સીટી યઈ?’

‘ફેટલી એટલે? મેં તો પહેલી જ વખત સાંભળી!’

‘તો તો બરાબર છે! મારી શી રીતે ઉપડે એટલામાં?’

‘કેમ?’

‘કેમ એટલે? અરે મારી, હજી એ સીટી વાગવાની બાકી છે? ત્રીજી સીટી વાગવાની બાકી છે? ત્રીજી સીટીએ મારી ઉપડશે! નાટક પણ ત્રીજી જ

પડેડીએ શરૂ થાય છે ને!’

‘બહુ ડાબા! તમારી રમજ બંધ કરો-હવે! શું તમે મને બુધ્ધવલ સમજાવેલા છો? કહી દઉં છું કે હું બી. એ. જોનસ હું, હો!’

‘બી. એ. જોનસ’ ખરી પણ મહિલા વિવાપીઠનીને! એની શી કિમત? મહિલા વિવાપીઠમાં મને તેવા જી-વિયવક વિષયો લઇને બી. એ. જોનસ યઈ શકાય છે! બી. એ. જોનસમાં તારા કમા વિષયો હતા! ખાંડવી (પ્રોન્સિપલ) અને પૂરણુપોળી (સપોર્ટિન્ટ) ખઈ ને!’

‘હવે તો તમારી સાથે હાથ જોડ્યા! મજબૂતી પણ કંઈ હદ હોય કે નહિ! હું પિયર બંધ છું એવું તો તમને કાંઈ યતું જ નથી કેમ!’

‘પારાવાર દુઃખ થાય છે મને! પણ તને શી રીતે કહું? પિયર જવાતું છે તેથી કેમથી છુટનારા કેદીની માફક તારો આનંદ સમાતો નથી! એ અકાંટ આનંદ પર હું શા માટે હાંડી પાણી રેડું?’

‘અરે હા! ઠીક યાદ દેવડાવી તમે! આજે ધરમાં દુધ સારા પ્રમાણમાં વધ્યું છે! રાત્રે સૂતી વખતે એને મેળવી દેજો, જોજો હા, બુલતા નહિ! નહિ તો બેરી પિયર ગયાના આનંદમાં એ પણ વીસરી જશે!’

‘ના રે ના, હોય કાંઈ! એમ કેમ બૂલી બઈ? બેરી પિયર ભય છે તેના આનંદ કરતાં મે વિશેષ મારે આટલા દિવસે એકલા વીતાવવા પડશે એવું જ દુઃખ વધુ થાય છે મને!’

‘જોહો! કાઢીને જાણે સાચું જ લાગે! જોજો ને મારી પીઠ ફરતાં જ પેલી સુરેખા આવી યાજી તમારી પાસે! અને તરત જ તમે મને બૂલી જશો!’

‘તારા શંકાકીલ સ્વભાવની તો કમાલ છે? જો તને એટલી શંકા ઉપજે છે તો એમ જ કર!’

‘શું?’

‘તું અહીં જ રહે અને હું બઈ છું પિયર! એટલે જો સુરેખા અડપલાં કરે તો મે ખાસ જોખમ જોવું નહિ!’

‘તમે તો છો જ એવા!’ હોહોને ચંચૂ કરીને નીલા લાડથી બોલી.

નીલાની આ મધુર અવા મને એટલી તો મમી અઢ કે! પણ એટલામાં મારે સીટી મારી ‘ફેટલી’ અને મારી ઉપડી એટલે નીલાએ મારો હાથ પોતાના હાથમાં લેતાં કહ્યું, ‘આવજો! બઈ છું! સંભાળીને રહેજો, હાં!’

(ચાલુ)

નવા પુસ્તકોની યાદી સંસ્કારિતાને છાંયડે શી. ૩-૦ કોઈ ગોરા કોઈ કાળા શી. ૭-૦ આ એવીસેથી મળશે.

સમાચાર સંગ્રહ

—નામપાડા પોલીસે સુખલાલ રટ્ટીટ માં એક મારવાદીની દુકાન ઉપર દરોડા પાડી રૂ. ૨૦ હજારના હાથગોરીના મનાતા હાથગોળા કબજે કરી, પોલીસ દુકાન માલિક કેમનરાજ કેવળજીને પૂછપરછ માટે લઇ ગઇ હતી.

—સંતતિનિયમનની ગોળીઓ હવે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વેચાણ માંડી છે એમ એક કમીસે જાહેર કર્યું છે. આ ગોળીઓ મોટેથી લઇ શકાશે. ૨૦ ગોળીઓની કિંમત ૩૦ શીલિંગ છે. આ ગોળીઓ મેળવવા માટે ડેક્ટરની પ્રોસ્ક્રીપ્શનની જરૂરત રહેશે.

—ઐતિહાસિક બાબતોમાં આલી રહેલો રાંદેપ ઉપર એક પુસ્તક લખાઈ છે. એ એકસદસ યુનીવર્સિટી પ્રેસ તરફથી પ્રકટ થશે. એના બહુિતા લેખક જોએ કોમરસ અને ઇકોનોમીકસના પ્રબાવક (નોટવાટસરેન્ડ) છે તેઓ પોતાની જગ્યા ઘોડી ક્ષિત્રન જઈ રહ્યાં છે. આ પુસ્તક લખતાં એ બહુિતા પ્રબાવક મી. જ્યોર્જ ડેક્લેવીને પંચ વરસ લાગ્યાં છે.

—પરદેશ જઇ રહેલી આફ્રિકનોની એક ટોળા ને 'કિંગ કોંગ' બનવી, બહુિતા યજ તેને બેઠાનીસખમના મેયર મી. ડેવ મરાયસ એક ફેરવેલ પાર્ટી આપશે.

—બહુિતા અમેરીકન એસ કિંગ મી. હુકસ આર્મરટ્રોમ લીબીરીયા અને સીથેરા લીથોનાની મુસાફરી કરી રહ્યા પછી હવે ફેરા બરો. ફેરામાં થોડો વખત તેઓ રહેશે એમ જણાય છે.

—યુનીયનના ગવર્નર જનરલ મી. સ્પોર્ટ, પ્રમુખ મી. જોન કેનેડી ઉપર અભિનંદનો સંદેશો મોકલ્યા હોવાનું જણાય છે.

—બહુિતા ફાસ્ટર લીકર સર જોસવલ્ડ મોરલી દક્ષિણ આફ્રિકા આવશે એમ સત્તાવાર જાહેરાત મળ્યાં છે. થોર્મ વખતથી તેઓ ક્ષીટ્રનમાં પ્રચાર કામ કરી રહ્યાં હતાં.

—રાષ્ટ્રી ઇલીઝાબેથ સાથે ગયેલા પતિ ડ્યુક એક એડીનબરોએ રાજસ્થાનના જામનગરમાં શીકાર કરવા નીકળ્યાં સારે એક વાજ માર્યો હતો. ડ્યુક સાથે જ્યપુરના મહારાજ અને મહારાષ્ટ્રી પણ ગયા હતાં.

—ડો. ફરુચ્ચંદ્ર ક્ષિત્રનમાં વડો પ્રધાનો ની બેઠકમાં હાજરી આપવા જશે સારે સાથે મી. એરીક લોને પણ લઇ જશે. આ બેઠક માર્ચમાં મળશે.

અમરગોની કિંગ્ડોમીયમ સોસાયટી

જનરલ મીટીંગ ઉપરોક્ત સંસ્થાના સર્વે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે સંસ્થા ની જનરલ મીટીંગ બુધવાર તા. ૮મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૬૧ના દિને રાત્રે ૭-૩૦ (સાડા સાત) વાગ્યે ૧૨૭ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટનાળા શ્રી સુરત ક્રિડ્ઝ એસોસીએશન ના હોલમાં મળશે.

- કાર્યક્રમ : (૧) પ્રિંમશીલવાળી જમીન રમવાન માટે એડમીનીસ્ટ્રેટર મંચુર કરી તે સ્વીકારવા બાબત. (૨) અગ્રિ સંસ્કાર માટે નીમનીતું બાંધ કામ ચરૂ કરવા અંગે વિચારણા. (૩) એસીસ્યલો તથા કમીટી સભ્યોની ચુંટણી. (૪) ટ્રસ્ટીઓની બાલી જગ્યા પૂરવા માટે ચુંટણી. (૫) પરમુરજી. લી. ગોવનભાઈ મલ્હિભાઈ પ્રમુખ નમિતભાઈ પી. હરગોવિન ગંત્રી ડી. મનજી ટ્રેસરર

સુ. હિં. એન્જ્યુકેશનલ સોસાયટી ઉપરોક્ત સોસાયટીની યુવરાતી યાળા માટે શિક્ષકો અથવા શિક્ષીકાઓની જરૂર છે. જેથી ને બાઈ અથવા બહેન ને અરજી કરવી : હોય તે પોતાના પ્રમાણ પત્રો સાથે નીચેને સરનામે અરજી કરવી જલામજી છે.

એલ. બી. પટેલ મંત્રી સુરત ક્રિડ્ઝ એન્જ્યુકેશનલ સોસાયટી ૧૨૭ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

રસ્તનખખમાં દુકાન વેચવાની છે રસ્તનખખમાં મેઇન રોડ પર આવેલી સારા મોકાની દુકાન વેચવાની છે. ધરની સગવડ કરી આપીશું.

બોક્સ ૮૪, — ફોન : ૩૩૫ અહમદ ઇસ્માઈલ બુલબુલ્યા રસ્તનખખ, — ટાંસવાલ.

બુકશીપીંગ, બનકમ ટેક્સ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ઇલીવરન્સ અને ઇનસ્પેરન્સ માટે મળા :

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેઠાનીસખખ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

લબન પ્રસંગો માટે અમને મળો. મુરલી જમજીના અને રોચલવીરટ ઈજી. શ્રી કેપીટનની અંતર જેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોટરીસીયાના કોઈ પણ લામમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે હન્ટરહટ લઈશું. કેપીટનસ બાલકની હોટેલ (ધી કોનર્સ મીકાઈ હાઉસ) એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુધવાર - હરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૪૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

આહુ, લસણ ખબર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦. દુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર ખબર ભાવ, ખટાટા, હુગરી (ગાંલ), સુકા લાલ મરચાં, હુમલા, સુકાં ઝીમ (ગાલા), સોનેરી રંગના ગોળ, દરેક જતનો મરી મસાલો વિચેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. ઇપરી અને ચેનલી પાન ખબર ભાવ, પોસ્ટલ. જઈ. સુરજી, રતાછ, આંબા હજાર અને લીલી હજારની મોસમ આહુ છે. રોટરીસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીખન કોંગોના જોરડો ઉપર પુરંદ ખ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કરાવી મોકલશું. All prices subject to Market fluctuations. A. KADER & Co., (PTY) LTD. WHOLESALE FRUIT MERCHANTS P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક બુકશીપીંગ, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટે હાંદીસ્તાન અબર દુનીયાના કોઈ પણ લામની હવાઈ ટરિવાઈ અબર જમીન માંગે મુસાફરી કરવા વેર જીમાં અખારી મારફતે હાઈમ કરો. જંદગી, આબ, થોરી, દુલ્લક, અસ્માત, ખેરખાસ, વિચેરોના વીમ અને જટારાની આપીએ છીએ. ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, ડિસાબના મોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઇલીવરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં હાઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સહાઈ આપીએ છીએ. નેચનલ ઇન્જ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન એન્ડ ઓરફીલીયા અને થોર્મશાપર ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ. Office : 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone : 339033, Johannesburg. Residence : 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone : 330816, Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!! બેડરૂમ સુટ, ડાઈનિંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, હરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તકન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. ભતે પધારી લાભ લેવા સુકશો નહિ. —બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર— ને હમારી જેખરેખ નીચે તબિયાર પાય છે. તેનો સ્ટોમ હમેશાં તર્કિયાર રહે છે. માન રોક્ષા લાવોના પ્રાઈસ ઘીર મંજાવો અને વેપાર આગલ પધારો. L. MISTRY 51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG. PHONE 33-4691. BOX 2626.

માસ્ટર પ્રધર્સ (મી.) લીમીટેડ નવ ભતનાં નાયલન, રેચમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, ઓઝો બાબડો અને પુરોષો માટે ઘીતમ ભતના હુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીચ, બીબચ, બ્લેન્ડેરસ, શોલ્સ; નેપશીન્સ વિગેરે. ફરેક ભતના આલ માટે તપાસ કરવા બલામજી. ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેઠાનીસખખ. ફોન : ૩૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૮.